Gemeente Bergen op Zoom

gemeente Steenbergen

Gemeente Woensdrecht

UITVOERINGSPLAN VOLKSGEZONDHEID (INCL JEUGDGEZONDHEID) BRABANTSE WAL 2019 T/M 2021

uitvoeringsjaar 2021

"samen sterk voor gezondheid"

Inhoud

1.Inleiding ... 3
1.1. Waarom een uitvoeringsplan volksgezondheid Brabantse Wal? ... 3
1.2. Hoe is dit uitvoeringsplan volksgezondheid Brabantse Wal tot stand gekomen? ... 3
2.Uitgangspunten ... 3
2.1. Positieve gezondheid ... 3
2.2. Integrale aanpak ... 3
2.3.Wettelijk kader ... 3
2.4. Beleidsplan Sociaal Domein Brabantse Wal 2018 t/m 2021 ... 5
2.5. Beleidskader Zorg voor Jeugd 2018 t/m 2021 ... 5
2.6. Nationaal preventieakkoord ... 5
2.7. Nieuwe omgevingswet ... 5
2.8. Preventie-en handhavingsplan alcohol Brabantse Wal ... 6
3. Doelstellingen ... 6
3.1 Coalitieakkoorden Brabantse Wal en bestuursopdracht Transformatie Sociaal Domein Steenbergen ... 6
3.2 Doelstellingen beleidsplan Sociaal Domein ... 6
3.3 concrete doelstellingen ... 7
3.4 cijfermateriaal ter ondersteuning van de doelstellingen ... 7
4.Resultaten ... 9
4.1. Evaluatie uitvoeringsplan volksgezondheid 2019-2021 ... 9
5. Activiteiten 2019-2020 ... 10
5.1. Activiteiten Brabantse Wal niveau 2020 ... 12
5.2. Activiteiten lokaal ... 25
Bijlage 1 Cijfers ... 28
Bijlage 2 Geraadpleegde deskundigen ... 41
Bijlage 3 Enige wetsartikelen ... 53
Bijlage 4 Voorbeeld evaluatiekaart ... 54
Bijlage 4 Presentatie GGD d.d. 17 september 2019 ... 55

1.Inleiding

In februari en april 2018 is door de gemeenteraden in de Brabantse Wal gemeenten het beleidsplan Sociaal Domein Brabantse Wal 2019 t/m 2021 vastgesteld. Onderdeel van dit beleidsplan is het volksgezondheidsbeleid (inclusief jeugdgezondheid). Op basis van de Wet Publieke gezondheid (Wpg) zijn de kaders en hoofddoelstellingen vastgelegd, die in het voorliggende uitvoeringsplan worden uitgewerkt.

1.1. Waarom een uitvoeringsplan volksgezondheid Brabantse Wal?

Met het uitvoeringsplan willen we een aantal doelstellingen bereiken. Deze zijn in hoofdstuk 3 beschreven en overgenomen uit het beleidsplan Sociaal Domein Brabantse Wal. Voor het bereiken van deze doelstellingen, is het van belang dat de gemeenten zich samen met hun partners hiervoor inzetten. Dit vraagt een integrale aanpak omdat gezondheid wordt beïnvloed door diverse factoren. We maken ons "*samen sterk voor gezondheid".*

In dit uitvoeringsplan worden activiteiten benoemd die door de gemeenten en hun partners worden uitgevoerd. De activiteiten zijn conform de Wpg gericht op preventie.

1.2. Hoe is dit uitvoeringsplan volksgezondheid Brabantse Wal tot stand gekomen?

Dit plan is tot stand gekomen in samenwerking en in afstemming met diverse partners. Dit zijn o.a. GGD West-Brabant, Thuiszorg West-Brabant, Brede Welzijns Instelling, Wij zijn Traverse groep, Novadic Kentron en Tante Louise. Zij hebben de ervaring en kennis van de dagelijkse praktijk.

2.Uitgangspunten

2.1. Positieve gezondheid

Als Brabantse Wal gemeenten gaan wij uit van de visie op positieve gezondheid: 'Gezondheid als het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren, in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven'. Machteld Huber introduceerde het concept positieve gezondheid in Nederland in 2012. In dit concept wordt gezondheid niet meer gezien als de af- of aanwezigheid van ziekte, maar als het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren. In deze visie is gezondheid niet langer meer strikt het domein van de zorgprofessionals, maar van ons allemaal.

2.2. Integrale aanpak

Volksgezondheid heeft een relatie met vele beleidsterreinen. Je kunt hierbij denken aan bijvoorbeeld ruimtelijke ordening, milieu, handhaving, onderwijs. Met een integrale aanpak krijg je samenhang tussen de verschillende beleidsvelden wat uiteindelijk de algemene gezondheid van de inwoners van de gemeente ten goede komt.

2.3.Wettelijk kader

De gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de volksgezondheid is vastgelegd in de Wet publieke gezondheid (Wpg). Publieke gezondheidszorg wordt in deze wet omschreven als *"de gezondheidsbeschermende en gezondheidsbevorderende maatregelen voor de bevolking of specifieke groepen daaruit, waaronder begrepen het voorkómen en het vroegtijdig opsporen van ziekten".*

De Wpg schrijft gemeenten voor om in hun gezondheidsnota's aan te geven welke doelstellingen zij wil bereiken, welke activiteiten daarvoor verricht worden en wat de resultaten zijn. Gemeenten moeten aangeven hoe uitvoering gegeven wordt aan de verplichting om, voordat besluiten worden

genomen die belangrijke gevolgen kunnen hebben voor de publieke gezondheidszorg, advies gevraagd wordt aan de gemeentelijke gezondheidsdienst. Ook moeten de landelijke prioriteiten in acht worden genomen zoals opgenomen in de landelijke nota gezondheidsbeleid.

Verder zijn gemeenten wettelijk verplicht om een gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD) in stand te houden voor de uitvoering van de (wettelijke) taken op het gebied van de publieke gezondheid. De GGD voert in opdracht van de gemeenten een basistakenpakket uit, geeft advies en voert daarnaast op verzoek extra taken uit.

Behalve in de Wpg zijn er ook in diverse andere Nederlandse wetten taken vastgelegd, die een relatie hebben met volksgezondheid. Zo moeten gemeenten op basis van de Drank- en Horeca Wet (DHW) een preventie- en handhavingsplan alcohol opstellen (gelijktijdig met nota volksgezondheid vast te stellen). Daarnaast komt de Omgevingswet er aan. Deze wet biedt nog nadrukkelijker de mogelijkheid om ook het fysieke domein en gezondheid aan elkaar te verbinden.

Ook in het beleidsplan sociaal domein Brabantse Wal zijn diverse wettelijke kaders benoemd en toegelicht. Voor uitgebreidere informatie wordt verwezen naar dit beleidsplan.

De Wpg kent de systematiek waarbij door de rijksoverheid i.c. het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) elke 4 jaar een landelijke nota Volksgezondheidsbeleid wordt opgesteld. In die nota worden onder meer de speerpunten voor de volgende periode van 4 jaar beschreven. Binnen twee jaar na het verschijnen van deze landelijke nota moeten gemeenten hun lokale nota hebben vastgesteld. Eind 2019 wordt er een nieuwe landelijke nota volksgezondheid verwacht Indien nodig zal dit uitvoeringsplan volksgezondheid hierop worden aangepast. (Opmerking: deze is tot op heden nog niet verschenen).

De speerpunten in het landelijk gezondheidsbeleid (VWS 2015) zijn:

1. Het bevorderen van de gezondheid van mensen en terugdringen van chronische ziekten. Hierbij ligt het accent op het voorkomen en terugdringen van roken, overmatig alcohol gebruik, (ernstig) overgewicht, depressie en het bevorderen van bewegen. Centraal staat een integrale aanpak in de omgeving waarin mensen wonen, werken, leren en leven.
2. Het stabiliseren of verkleinen van gezondheidsverschillen tussen bevolkingsgroepen.
3. Het bevorderen van preventieve activiteiten binnen de gezondheidszorg.
4. Het versterken en op peil houden van de gezondheidsbescherming.

In aansluiting op deze speerpunten onderscheidt het landelijke beleid nog twee specifieke aandachtsgroepen:

- De groeiende groep ouderen waarbij de focus ligt op het zo lang mogelijk vitaal houden en langer thuis laten wonen van deze doelgroep. Onder meer door het bevorderen van een gezonde leefstijl en meer bewegen.
- De jeugd met het accent op het voorkomen van kindermishandeling, schoolverzuim en armoede (JGZ preventieagenda, 2016) via:
  - Het bevorderen van een gezonde leefstijl
  - Het versterken van de weerbaarheid
  - Het versterken van het ouderschap en
  - Het bevorderen van een sterke hechting tussen ouder en kind.

2.4. Beleidsplan Sociaal Domein Brabantse Wal 2018 t/m 2021

In het beleidsplan Sociaal Domein is aangegeven dat de gemeenten zich samen met hun partners inzetten om de gezondheid van de inwoners te beschermen, bewaken en bevorderen. Een gezonde leefstijl wordt gestimuleerd en we richten ons hierbij op een aantal speerpunten zoals overgewicht (waaronder diabetes, voeding, bewegen), roken, schadelijk alcoholgebruik en drugs en daarnaast op preventie psychische problemen (waaronder voorkomen depressie, eenzaamheid).

2.5. Beleidskader Zorg voor Jeugd 2018 t/m 2021

Het beleidskader Zorg voor Jeugd is opgesteld met 9 gemeenten in de regio en gebaseerd op de eisen uit de nieuwe Jeugdwet. In het plan wordt o.a. het belang van domein overstijgend werken aangegeven (b.v. verbinding met huisartsen, jeugdgezondheidszorg) en de verbinding tussen preventieve zorg en specialistische zorg. Dit sluit goed aan op de doelstellingen binnen volksgezondheid. Juist door preventieve acties kunnen grotere gezondheidsproblemen (en duurdere specialistische zorg) worden voorkomen.

2.6. Nationaal preventieakkoord

In het Regeerakkoord 'Vertrouwen in de toekomst; regeerakkoord 2017-2021' is aangekondigd, dat het kabinet de intentie heeft om een nationaal preventieakkoord te sluiten met onder andere gemeenten, sportverenigingen en maatschappelijke organisaties.

Per 23 november 2018 is dit Nationaal Preventieakkoord afgesloten. In dit akkoord staan afspraken tussen meer dan 70 verschillende organisaties in Nederland om de problematiek rondom roken, overgewicht en probleemdrinken aan te pakken. Ten aanzien van het onderwerp roken staan in het Nationaal Preventieakkoord concrete maatregelen om in 2040 een rookvrije generatie te hebben. Ten aanzien van het onderwerp overgewicht is het doel dat in 2040 nog maar 38% van de volwassen Nederlanders te zwaar is en nog maar 7,1% obesitas heeft. Op dit moment is nog bijna de helft van de volwassen Nederlanders te zwaar en heeft 14,5% obesitas. Ten slotte is in het Nationaal Preventieakkoord ten aanzien van het onderwerp probleemdrinken de afspraak gemaakt dat jongeren en zwangere vrouwen in 2040 geen alcohol meer drinken en dat het aantal volwassen Nederlanders dat teveel alcohol drinkt daalt van 8,8% naar maximaal 5%.

2.7. Nieuwe omgevingswet

Per 1 januari 2021 treedt de nieuwe Omgevingswet in werking. Met deze nieuwe omgevingswet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen. In deze nieuwe Omgevingswet is er meer ruimte voor het onderwerp gezondheid binnen de fysieke leefomgeving. De belangrijkste doelen van de nieuwe Omgevingswet zijn het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit voor inwoners en het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

De Omgevingswet biedt gemeenten en provincies de mogelijkheid om expliciet en vroegtijdig gezondheid en (fysieke) veiligheid te betrekken bij ruimtelijke planvorming en beslissingen. Ter ondersteuning hiervan, hebben de Brabantse GGDen de Brabantse omgevingsscan (BROS) ontwikkeld. De BROS biedt daarmee ook voor de drie Brabantse walgemeenten inspiratie en informatie over de leefomgeving en gezondheidsbeleving. De BROS bevat zowel cijfers over de feitelijke situatie, als ervaringsgegevens. De BROS is onderdeel van de Brabantsscan, een website waarop de resultaten van de 4-jaarlijkse GGD Gezondheidsmonitor en andere GGD-onderzoeken te vinden zijn.

2.8. Preventie-en handhavingsplan alcohol Brabantse Wal

Op basis van de Dhw moeten gemeenten een preventie-en handhavingsplan alcohol opstellen.

Voor 2020 wordt evenals voor 2019 een preventie-en handhavingsplan alcohol Brabantse Wal opgesteld. Dit is gericht op jongeren. De activiteiten gericht op het verminderen en voorkomen van schadelijk alcoholgebruik bij jongeren staan in dit preventie-en handhavingsplan opgenomen.

3. Doelstellingen

3.1 Coalitieakkoorden Brabantse Wal en bestuursopdracht Transformatie Sociaal Domein Steenbergen

In de coalitieakkoorden van de drie Brabantse Wal gemeenten is aandacht voor volksgezondheid:

- In Woensdrecht is het coalitieakkoord "Samen Door" en het collegewerkprogramma "Samen door" 2018-2022 opgesteld. In het laatst genoemde document wordt aangegeven dat het college zich samen met partners en andere gemeenten inzet om de gezondheid van de inwoners te beschermen, te bewaken en te bevorderen. In de looptijd van het programma richt het college zich met name op het voorkomen en terugdringen van overgewicht (voeding & bewegen), roken, schadelijk alcohol- en drugsgebruik en de preventie van psychische problemen (waaronder het voorkomen van depressie en eenzaamheid).
- In Bergen op Zoom wordt in het collegeprogramma "Brug naar de toekomst" in het programma Samen Leven en Samen doen, aangegeven dat er aandacht is voor de gezondheidsverschillen die er zijn tussen lagen van de bevolking en dat het college Bergen op Zoom dit onderscheid durft te benoemen. Het college zet in op preventie, legt slimme verbindingen binnen het brede sociaal domein en stimuleert innovatie.
- In Steenbergen wordt via de bestuursopdracht Transformatie Sociaal Domein o.a. ingezet op positieve gezondheid voor alle inwoners:
  Met deze opgave wil Steenbergen bereiken dat het vermogen van de inwoners wordt versterkt om zich aan te passen aan de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven. Er wordt daarbij ingezet op alle zes aspecten van positieve gezondheid.

3.2 Doelstellingen beleidsplan Sociaal Domein

De drie Brabantse Wal gemeenten hebben gezamenlijk een beleidsplan sociaal domein opgesteld voor de periode 2018 t/m 2021.

Daarbij heeft men de speerpunten uit het regeerakkoord 2017-2021 als input gebruikt voor het schrijven van dit gezamenlijke beleidsplan sociaal domein. Speerpunten uit het regeerakkoord op het gebied van volksgezondheid zijn: roken en overgewicht worden verder teruggedrongen en preventie en gezondheid worden bevorderd.

In dit beleidsplan sociaal domein wordt aangegeven dat de drie gemeenten op het gebied van gezondheid en preventie zich samen met hun partners willen gaan inzetten om de gezondheid van de inwoners te beschermen, bewaken en bevorderen. Daarbij wordt een gezonde leefstijl gestimuleerd en richt men zich op de volgende speerpunten:

1. Overgewicht (waaronder diabetes, voeding, bewegen)
2. Roken
3. Schadelijk alcoholgebruik en drugs
4. Preventie psychische problemen (waaronder voorkomen van depressie en eenzaamheid)

3.3 concrete doelstellingen

De speerpunten uit het beleidsplan sociaal domein zijn voor deze uitvoeringsnota volksgezondheid vertaald in de volgende twee doelstellingen:

1. **Bevorderen van een gezonde leefstijl en vitaliteit.**
   Deze doelstelling heeft de volgende subdoelstellingen:

1a Het voorkomen en verminderen van overgewicht

1b Het voorkomen en verminderen van roken

1c Het voorkomen en verminderen van (schadelijk) alcoholgebruik

1d Het voorkomen en verminderen van drugsgebruik

2. **Bevorderen van de psychische gezondheid.**
   Deze doelstelling heeft de volgende subdoelstellingen:

2a Preventie van depressie en eenzaamheid

2b Preventie van overige psychische problemen

Er is sprake van verbinding tussen de twee doelstellingen en de subdoelstellingen. Ter illustratie: eenzaamheid kan een negatieve invloed hebben op het immuunsysteem. Eenzaamheid kan leiden tot depressie en een verhoogd risico op hartziekten en dementie[1]. Eenzaamheid kan bijdragen aan een ongezonde leefstijl: weinig bewegen, minder gezond eten en meer gebruik van alcohol en drugs. Eenzaamheid verhoogt zelfs de kans op voortijdig overlijden.

Voor nadere informatie over de doelstellingen en de wijze waarop geëvalueerd wordt, wordt verwezen naar hoofdstuk 4.

3.4 cijfermateriaal ter ondersteuning van de doelstellingen

Overgewicht

Na een Brabantse Wal breed ingezette dalende lijn t.a.v. obesitas bij kinderen 0-11 jaar in de jaren 2014 t/m 2016 zie je dat het aantal kinderen met obesitas op de Brabantse wal weer licht stijgt (2017: Bergen op Zoom 13,7%, Steenbergen 11,6%, Woensdrecht 10,2%), terwijl het percentage in West-Brabant licht blijft dalen (10,0%) (bijlage 1.1).

In de jaren 2013 t/m 2015 was er tevens voor de oudere jeugd (tweede klas voortgezet onderwijs) een redelijk stabiele lijn te zien. Echter na 2015 is er sprake van een stijgende lijn voor de gemeenten Bergen op Zoom (2017-2018: 17,4%) en Steenbergen (2017-2018: 16,1%) waardoor de percentages voor deze gemeenten beduidend hoger liggen dan het West-Brabantse gemiddelde van 14,3%. Positieve uitzondering hierop is de gemeente Woensdrecht. Daar is na 2016 het aantal jeugdigen met overgewicht flink gedaald (2017-2018: 11,4%) (bijlage 1.2).

[1] (Sterk) eenzame mensen hebben een grote kans op het ontwikkelen van dementie (Wilson en collega's, 2007). Ook uit recent onderzoek in Nederland (Holwerda en collega's (2014)) blijkt de samenhang van eenzaamheid en dementie.

Bij de volwassen doelgroep (19-65 jaar) zie je een enorme groei in het aantal mensen met overgewicht voor alle 3 de Brabantse wal gemeenten (2016: Bergen op Zoom 53%, Steenbergen 58%, Woensdrecht 52%) terwijl het percentage in West-Brabant (48%) juist afneemt (bijlage 1.3).

Bij de ouderen (vanaf 66 jaar) scoren de drie Brabantse Wal gemeenten iets hoger (2016: Bergen op Zoom 62%, Steenbergen 65%, Woensdrecht 65%) t.a.v. West-Brabant (61%) (bijlage 1.4).

Roken

Na een stabiele tot licht stijgende lijn in de jaren 2013 tot en met 2016 is de jeugd uit de 2^{e} klas van de middelbare school uiteindelijk minder gaan roken. De Gemeente Steenbergen had tot 2015-2016 het hoogste percentage jeugdige rokers (7,4%) maar heeft nu in het schooljaar 2017-2018 het mooie resultaat van minste aantal jeugdige rokers (1,3%). Het West-Brabantse gemiddelde is voor 2017-2018 4,0%. Bergen op Zoom zit hier iets onder met 3,7% en Woensdrecht zit hier boven met een percentage van 5,6%. Opvallend is dat de gemeente Woensdrecht, na altijd onder het West-Brabantse gemiddelde te hebben gezeten in 2016-2017 een zeer hoog percentage scoorde van 6,1%, hierin is momenteel wel weer een lichte daling te zien (bijlage 1.5).

21% van de West-Brabantse volwassenen rookt (2016). Bergen op Zoom zit hier iets boven met 25% en Steenbergen en Woensdrecht hebben beide een percentage van 19% (bijlage 1.6).

12% van de 65+ uit West-Brabant rookt. Bergen op Zoom scoort onder dit gemiddelde met 11% , Woensdrecht (13%) en Steenbergen (15%) erboven (bijlage 1.7).

Alcohol

Het alcoholgebruik bij jongeren (2VO) uit de Brabantse Wal laten lichte fluctuaties over de afgelopen jaren zien. In het schooljaar 2017-2018 dronk 16,7% van de jongeren wel eens alcohol in West-Brabant. Bergen op Zoom zit onder dit percentage met 12,8%, Steenbergen (22,4%) en Woensdrecht (20,3%) zitten hier beduidend boven (bijlage 1.8).

Van de volwassenen van 19-65 jaar is 9% van de Brabantse Wal inwoners een zware drinker. Het West-Brabantse gemiddelde is 10% (bijlage 1.9).

Van de 65+ in Steenbergen en Bergen op Zoom is 7% een zware drinker, in Woensdrecht is 5% van de 65+ een zware drinker. Het West-Brabantse gemiddelde hierbij is 7% (bijlage 1.10).

Een zware drinker bij mannen betekent dat er minstens 1 keer in de week 6 of meer glazen alcohol per dag worden geconsumeerd. Vrouwen zijn een zware drinker als ze minstens 1 keer in de week 4 glazen of meer op 1 dag consumeren.

Drugs

0,6% van de jongeren uit West-Brabant (2VO) hebben de afgelopen 4 weken wel eens drugs gebruikt (2017-2018). Bergen op Zoom scoort net iets onder dit gemiddelde, te weten 0,5% en Steenbergen scoort hierbij zelfs 0%. Het percentage van drugsgebruik onder jongeren ligt in Woensdrecht al jaren boven het West-Brabantse gemiddelde en is de afgelopen periode gestegen naar een percentage van 2,1% (bijlage 1.11)

Van het drugsgebruik onder volwassenen en ouderen zijn op dit moment geen gegevens beschikbaar bij de GGD.

De indicatoren over drugsgebruik zijn naar waarschijnlijkheid een onderrapportage vanwege sociaal wenselijke beantwoording.

Psychisch ongezond

In West-Brabant is het percentage volwassenen die zich psychisch ongezond voelen redelijk stabiel (2016: 17%). Echter zowel in Bergen op Zoom (2016: 21%) als in Woensdrecht (2016: 20%) is er een toename te zien, terwijl in Steenbergen het aantal mensen die zich psychisch ongezond voelen is afgenomen (2016: 10%) (bijlage 1.12).

Van de ouderen in West-Brabant voelt 17% (2016) zich psychisch ongezond. Zowel Woensdrecht (18%) als Bergen op Zoom (19%) zitten hierboven, terwijl Steenbergen een gunstiger percentage laat zien van 14% (bijlage 1.13).

Eenzaamheid

Gemiddeld is 41% van de volwassenen in West-Brabant eenzaam (2016). Woensdrecht en Steenbergen zitten iets onder dit percentage (beide 39%), in Bergen op Zoom is het percentage van volwassenen het hoogst; 44%. De afgelopen jaren is er echter wel een stijgende lijn te ontdekken. In 2012 was het gemiddelde in West-Brabant namelijk nog 36%, in Woensdrecht 35%, Steenbergen 34% en in Bergen op Zoom 42% (bijlage 1.14).

Onder 65+ is het aantal mensen die zich eenzaam voelen hoger. Zo voelde in 2016 55% van de ouderen in Bergen op Zoom zich eenzaam, in Woensdrecht 49% en in Steenbergen 49%. Het percentage in West-Brabant was 52%. De afgelopen jaren is er ook onder deze doelgroep een flinke stijgende lijn te zien in het aantal mensen die zich eenzaam voelen (bijlage 1.15).

Depressie

In West-Brabant is het percentage volwassenen met een matig tot hoog risico op angststoornis of depressie gemiddeld 48%. Dit is significant hoger dan in de rest van Nederland (45%). De percentages in Bergen op Zoom (51%) en Woensdrecht (45%) komen overeen met het gemiddelde in West-Brabant. Het percentage in Steenbergen (38%) is significant lager dan het regiogemiddelde (bijlage 1.16).

Het percentage ouderen met een matig tot hoog risico op angststoornis of depressie in Bergen op Zoom (43%), Steenbergen (46%), en Woensdrecht (43%) komt overeen met het gemiddelde in West-Brabant (42%) (bijlage 1.17).

4.Resultaten

4.1. Evaluatie uitvoeringsplan volksgezondheid 2019-2021

In hoofdstuk 3 zijn een tweetal hoofddoelstellingen met daarbij behorende subdoelstellingen benoemd waarop geëvalueerd dient te worden.

Wat willen we evalueren?

De doelstellingen 1 en 2 houden in dat het aantal inwoners dat overgewicht heeft, rookt, (overmatig) schadelijk alcohol drinkt of drugs gebruikt vermindert en daarnaast ingezet wordt op het voorkomen van depressie, eenzaamheid en overige psychische problemen.
Dit zijn lange termijn doelstellingen want dit vraagt om een cultuuromslag bij de doelgroep(en). Een wezenlijke verandering/verbetering is pas over een langere periode, denk aan 10 tot 15 jaar, merkbaar en valt dus buiten de periode van dit uitvoeringsplan.

Daarnaast dient men zich te realiseren dat een stijging of een daling van de cijfers niet enkel en alleen veroorzaakt wordt door de activiteiten van gemeenten. Meerdere factoren, waar de gemeenten geen invloed op hebben, kunnen een grotere (positief of negatief) invloed hebben op de genoemde onderwerpen dan welk effectief gemeentelijk beleid ook.

Om het gemeentelijk beleid te kunnen evalueren moet niet alleen gekeken worden naar de doelstellingen maar naar de projecten/activiteiten die gekozen worden voor de aanpak van de genoemde doelstellingen. De activiteiten zoals aangegeven in hoofdstuk 5 zullen jaarlijks zo smart mogelijk geformuleerd worden op basis van de doelstellingen en prestatie indicatoren van de activiteiten. Na iedere activiteit zal een evaluatie plaatsvinden op bereik (komen ze aan bij de beoogde doelgroep, bereiken ze voldoende mensen) en op effectiviteit (wat dragen ze bij aan de aanpak van de doelstellingen).
Evaluatie van de doelstellingen is, zoals genoemd, lastiger maar dat neemt niet weg dat we de ontwikkeling wel moeten blijven volgen om bijsturing op gemeentelijk vlak mogelijk te maken.
Voor het monitoren wordt gebruik gemaakt van de cijfers uit de GGD monitor, waarbij 1x per 4 jaar gegevens worden aangeleverd over een specifieke doelgroep (0-12 jaar aanlevering 2022, 12-19 jaar aanlevering 2020, 19-65 jaar en 65+ samen aanlevering 2021).
Daarnaast kan gebruik worden gemaakt van informatie uit de standaardcontactmomenten van de GGD en TWB (jeugdgezondheidszorg). Deze gegevens kunnen jaarlijks aangeleverd worden.

Voor wat betreft het alcoholgebruik onder jongeren geldt dat we mogelijke acties in dit uitvoeringsplan achterwege laten, omdat deze al verwerkt zijn in het uitvoeringsplan “Preventie en handhaving alcohol Brabantse Wal 2018 t/m 2021”.

5. Activiteiten 2019-2020

In lijn met het Nationaal Preventieakkoord is een werkconferentie volksgezondheid georganiseerd op 17 september 2019. De betrokken partijen hebben hiermee het Nationaal Preventieakkoord vertaald naar de lokale situatie. Samenwerken is essentieel voor de daadwerkelijke aanpak van de speerpunten.

Tijdens de werkconferentie is geïnventariseerd welke activiteiten de aanwezige partijen in 2019 uitvoeren. Hierbij is gebruik gemaakt van de volgende indeling:

1. Overgewicht (waaronder diabetes, voeding, bewegen);
2. Roken, schadelijk alcoholgebruik en drugs;
3. Preventie psychische problemen (waaronder voorkomen van depressie en eenzaamheid).

Er zijn activiteiten die in alle drie de Brabantse Wal gemeenten plaatsvinden en activiteiten welke lokaal plaatsvinden.
De aanwezige partijen zijn gevraagd om voor het uitvoeringsplan volksgezondheid aan te geven welke activiteiten zij in 2019 uitvoeren. U vindt deze activiteiten terug in bijlage 2. Vervolgens is er aan de partijen gevraagd om actiekaarten voor 2020 in te vullen. Dit zijn met name de partijen waar de gemeenten afspraken mee maken zoals TWB, de GGD, de fitfabriek, WestWest en Novadic Kentron.

Er zijn partijen die geen actiekaarten hebben ingevuld omdat zij aangeven dat ze de activiteiten uit 2019 voortzetten in 2020. Dit bijvoorbeeld vanwege de noodzaak van- en de vraag naar deze activiteiten, zoals de activiteiten van *de wijkverpleging en verpleeghuiszorg*. Ook met het *onderwijs* en de *kinderopvang* worden afspraken gemaakt middels diverse overlegstructuren.

Op de Brabantse Wal zijn 2 *welzijnsinstellingen* actief, Wijzijn Traverse voor de gemeenten Steenbergen, Bergen op Zoom en Woensdrecht en daarnaast de BWI voor de gemeente Woensdrecht. Deze instellingen zetten (kern/dorpsgericht) in op een breed scala aan activiteiten binnen het volledig voorliggende veld. Zij houden zich daarbij ook bezig met diverse gezondheidsthema's zoals bestrijding van eenzaamheid, informatie en advies over drugs, alcoholgebruik en psychische problematiek of mantelzorgondersteuning.

Op de Brabantse Wal zijn in de drie gemeenten de *Centra voor Jeugd en Gezin* (CJG) actief. Bij het CJG kunnen ouders, verzorgers, kinderen, jongeren tot 23 jaar en betrokken professionals terecht met al hun vragen over opvoeden en opgroeien. Het CJG zet zich in voor een brede doelgroep. Zij zijn er voor kinderen/jongeren, ouders en opvoeders, professionals, verwijzers en vrijwilligers die werken met en voor deze kinderen en voor jongeren.
De werkzaamheden van de CJG's dragen voor de doelgroep kinderen en jongeren bij aan het behalen van de doelstellingen uit dit plan: het bevorderen van een gezonde leefstijl en vitaliteit en het bevorderen van de psychische gezondheid.
Daarnaast worden via het CJG (preventieve) cursussen aangeboden die ook weer bijdragen aan de hierboven vermelde doelstellingen. Voorbeelden hiervan zijn de SOVA (sociale vaardigheid) trainingen en de KOPP/KVO (kinderen van ouders met psychische problematiek/kinderen van verslaafde ouders).

In het kader van de nieuwe omgevingswet kan volksgezondheid een meer nadrukkelijke plaats krijgen in de *ruimtelijke en fysieke inrichting van de woonomgeving*. In samenspraak tussen de beleidsmedewerkers ruimtelijke ordening/ontwikkeling/milieu en volksgezondheid dient bepaald te worden wat er moet worden gedaan op het gebied van volksgezondheid in het fysieke domein. Momenteel wordt de openbare ruimte al zodanig ruim bestemd dat op dit punt er geen belemmeringen zijn om in de openbare ruimte zaken aan te passen die ten goede komen aan de volksgezondheid. Als vanuit volksgezondheid aanpassingen in het fysieke domein gewenst zijn, dan is het van belang dit integraal op te pakken en aan te kaarten bij de beleidsmedewerker ruimtelijke ordening/ontwikkeling van de eigen gemeente. Mogelijkheid is om vervolgens in samenwerking met ruimtelijke ordening verder beleid vast te leggen.

5.1. Activiteiten Brabantse Wal niveau 2020

Netwerk extern

Naam activiteit	Extern netwerk
Inhoud activiteit	Samen sterk voor gezondheid: door afstemming signalen ophalen, integraal werken, elkaar weten te vinden, kennisdeling domeinen welzijn en zorg
Locatie/doelgroep	(Kwetsbare) inwoners Brabantse Wal
Aanspreekpunt	1e aanspreekpunt: beleidsadviseurs Volksgezondheid Brabantse Wal 2e aanspreekpunt: beleidsadviseur GGD WB, gezondheidsbevorderaar GGD WB, beleidsadviseur Novadic-Kentron
Betrokken partijen	Alle zorg- en welzijnspartijen, zowel professionals als vrijwilligers, die op de Brabantse Wal actief zijn op het vlak van preventie van gezondheid. Aansluitend bij de doelstellingen in dit plan.
Beoogd resultaat (=doelstelling specifiek bij activiteit)	Op de hoogte zijn van elkaars activiteiten b.v. via georganiseerd integraal overleg of ad hoc overleg aan de hand van een thema zoals bereiken ouders, elkaars activiteiten kennen. Acties bepalen 2021 plus evaluatie 2020
Prestatie indicatoren	Aantal contactmomenten
Planning uitvoering	Gedurende de looptijd van het uitvoeringsplan: 2019-2021
Doel	Informatie uitwisseling tussen voorliggend veld, 1e en 2e -lijns zorgaanbieders. Draagt indirect bij aan doelstelling 1a t/m 1d en 2a t/m 2b
Hoe meten prestatieindicatoren	Verslaglegging
Communicatie	Per 1-2-2020 mogelijk via Hulpwijzer Brabantse Wal
Benodigd budget	Niet van toepassing

Naam activiteit	Overleggen tussen gemeenten en externe partijen zoals GGD, TWB en Novadic-Kentron (regulier)
Inhoud activiteit	reguliere afstemming tussen externe partijen en gemeenten (Brabantse Wal breed of lokaal)
Locatie/doelgroep	(Kwetsbare) inwoners Brabantse Wal
Aanspreekpunt	Beleidsadviseurs Volksgezondheid Brabantse Wal
Betrokken partijen	Brabantse Wal gemeenten, GGD, TWB en Novadic-Kentron
Beoogd resultaat (=doelstelling specifiek bij activiteit)	Monitoren afspraken/resultaten
Prestatie indicatoren	4x per jaar overleg
Planning uitvoering	4x per jaar overleg (2x P.O.B. (preventie, onderzoek en beleid) en 2x uitvoeringsplan volksgezondheid en preventie-en handhavingsplan alcohol Brabantse Wal
Doel	(tussen) evaluatie van de uitvoeringsplannen volksgezondheid en preventie-en handhavingsplan alcohol Brabantse Wal)
Hoe meten prestatieindicatoren	Verslaglegging
Communicatie	Niet van toepassing (interne communicatie)
Benodigd budget)	Niet van toepassing

Samenwerkingsverband West-West

Naam activiteit	Preventie en Leefstijl: aanpak overgewicht
Inhoud activiteit	Aanpakken van overgewicht in de regio westelijk West-Brabant
Locatie/doelgroep	Vooralsnog lijkt: - Gemeente Steenbergen: pilot Kruisland gezond dorp - Gemeente Roosendaal: pilot aanpak overgewicht ouderen vanuit GH met andere partners. - Gemeente Roosendaal: pilot aanpak overgewicht jeugd, vanuit OPPB (Orthopedagogische Psychologische Praktijk Brabant) met andere partners Dit betreffen nog pilots, omdat het bestuur van WestWest nog akkoord moet geven.
Aanspreekpunt	Nadi de Meijer, projectleider vanuit WijZijn Traverse Groep Claudia Langenberg, Coördinator WestWest
Betrokken partijen	WijZijn Traverse Groep, TWB, Groenhuysen, Bravis, MC Nieuw Gastel, OPPB, Orthomedic, GGD, FysioHolland, Steenbergen namens Brabantse Wal gemeenten
Beoogd resultaat (=doelstelling specifiek bij activiteit)	Terugdringen van overgewicht, SMART doelstellingen moeten nog worden bepaald
Prestatie indicatoren	Nog niet bekend
Planning uitvoering	2019-2020
Doel	Terugdringen van overgewicht; levert bijdrage aan doelstelling 1a
Hoe meten prestatie indicatoren	Nog niet bepaald
Communicatie	Nog niet bepaald
Benodigd budget (indien van toepassing)	n.v.t.

JGZ (GGD en TWB)

Naam activiteit	Basispakket JGZ (jeugdgezondheidszorg)
Inhoud activiteit	Het basispakket JGZ wordt in de Brabantse Wal gemeenten uitgevoerd door TWB (0-4 jaar) en GGD (4-19 jaar) en bestaat uit basiszorg/aanvullende zorg, lokaal verbinden ten behoeve van de doelgroep en beleidsadvisering. Gedurende de periode van 0-19 jaar zijn er diverse contactmomenten. Uitvoering Rijksvaccinatieprogramma.
Locatie/doelgroep	Jeugdigen van 0-19 jaar in Bergen op Zoom, Steenbergen, Woensdrecht
Aanspreekpunt	Jeugdverpleegkundigen GGD, jeugdverpleegkundigen TWB, jeugdartsen in de Brabantse Wal gemeenten
Betrokken partijen	jeugdprofessionals, jeugdartsen, scholen, gemeenten
Beoogd resultaat (=doelstelling specifiek bij activiteit)	De gezondheid van alle jeugdigen in de regio te bewaken, beschermen en bevorderen Door middel van de geboden contactmomenten ouders en jeugdigen te ondersteunen bij het gezond en veilig opgroeien van de jeugdigen
Prestatie indicatoren	Bereik van kinderen, verwijzingen, leerlingen waarbij M@zl acties (medische advisering van ziekgemelde kinderen) zijn uitgevoerd etc
Planning uitvoering	Gedurende geheel 2020 op de diverse contactmomenten
Doel	Levert bijdrage aan doelstelling 1a t/m 1d en 2a t/m 2b
Hoe meten prestatie indicatoren	Signalering en rapportage. Jaarlijks vindt via een separate rapportage een inhoudelijke verantwoording JGZ plaats aan de gemeenten
Communicatie	GGD en TWB benaderen de ouders/jongeren voor de diverse contactmomenten
Benodigd budget (indien van toepassing)	Valt binnen begroting GGD Is onderdeel van de overeenkomst TWB-gemeenten. Bedrag wordt jaarlijks via separaat B en W advies bepaald.

Preventie gezondheid 0-100+ (GVO GGD)

Naam activiteit	Plustaken GGD TWB
Inhoud activiteit	Jaarlijks kopen de gemeenten bij TWB en/of TWB extra taken in. Deze verschillen per gemeente. Bergen op Zoom: - Voorzorg (gericht op zorg aan hoog-risico zwangere vrouwen tot 25 jaar die zwanger zijn van hun eerste kind) -Themabijeenkomsten: diverse (aan de hand van de vraag) -Video home training: opvoedingsondersteuning bij opvoedingsproblematiek Steenbergen: -Samen scheiden: In Steenbergen is in 2018 de pilot Samen Scheiden gestart. De bedoeling van dit project is om als CJG Steenbergen preventief en outreachend in een vroeg stadium te ondersteunen bij (v-echtscheidingen). -Inzet in CJG Steenbergen door de JGZ door jeugdverpleegkundige en jeugdartsen (GGD en TWB). Woensdrecht: -2020: Babycafe tot kleutercafe: voor ouders met kinderen van 0-4 jaar -2020: Themabijeenkomsten: vanuit vraag ouders -2019: uren jeugdverpleegkundigen t.b.v. CJG (moet nog worden bepaald voor 2020) -2019: THZ basisscholen (moet nog worden bepaald voor 2020)
Locatie/doelgroep	Zie tekst hierboven
Aanspreekpunt	Jeugdverpleegkundigen bij de diverse gemeenten
Betrokken partijen	Afhankelijk van soort activiteit: o.a. scholen, bibliotheek
Beoogd resultaat (=doelstelling specifiek bij activiteit)	Wordt per activiteit bepaald o.a. sociaal gedrag en welbevinden kind is verbeterd, gedragsproblemen van kind is verminderd, ouders worden vaardiger in omgaan met alledaagse opvoedingsmoeilijkheden
Prestatie indicatoren	bereik
Planning uitvoering	2020
Doel	Hangt af van soort activiteiten: doelstelling 2a t/m 2b (inclusief bijdrage aan algehele gezondheid)
Hoe meten prestatieindicatoren	Registratie Separate verantwoording per gemeente
Communicatie	Wordt per activiteit bepaald
Benodigd budget (indien van toepassing)	Wordt separaat per gemeente ingekocht en/of een besluit over genomen voor 2020

Naam activiteit	Koken met culturen
Inhoud activiteit	Koken met culturen bestaat uit 4 of 5 bijeenkomsten bijeenkomsten. Deelnemers zijn mensen uit verschillende landen en/of werelddelen die samen gerechten maken. Tijdens iedere bijeenkomst worden gerechten gemaakt uit één (thuis)land. Na het koken wordt gezamenlijk gegeten en opgeruimd. Tijdens het koken is Nederlands spreken verplicht. Tijdens de laatste bijeenkomst worden gerechten uit de verschillende deelnemende landen gemaakt. Deze gerechten worden geserveerd aan genodigden. In overleg met alle deelnemers wordt bepaald wat er tijdens die bijeenkomst wordt klaargemaakt. Tijdens het koken wordt aandacht besteed aan het thema 'Gezonde Voeding' Er kunnen per cultuur 2 á 3 personen deelnemen met een maximaal totaal aantal deelnemers van 15.
Locatie/doelgroep	Indien mogelijk in alle drie de Brabantse Wal gemeenten. Doelgroep zijn de Statushouders
Aanspreekpunt	Jolanda van de Velde, GGD West-Brabant
Betrokken partijen	GGD, vluchtelingenwerk, BWI
Beoogd resultaat (=doelstelling specifiek bij activiteit)	Het bevorden van sociale integratie tussen Nederlanders en buitenlanders maar ook tussen buitenlanders onderling.
Prestatie indicatoren	Max 15 deelnemers inclusief Nederlanders. De deelnemende organisaties bespreken regelmatig de voortgang en passen indien nodig aan.
Planning uitvoering	2020 (juiste data nog niet bekend)
Doel	Het doel van het Koken met culturen project is om sociale integratie tussen Nederlanders en buitenlanders te bevorderen door middel van het samen koken. Daarnaast de deelnemers informeren wat gezonde voeding is en hoe ze dit kunnen toepassen in hun eetcultuur. Levert bijdrage aan doelstelling 1a,2a en 2b.
Hoe meten prestatie indicatoren	Max 15 deelnemers inclusief Nederlanders. Omdat de meesten nog slecht Nederlands spreken en/of lezen, wordt mondeling, eventueel via een tolk, geëvalueerd
Communicatie	Werven van deelnemers via vluchtelingenwerk en BWI.
Benodigd budget (indien van toepassing)	Per project nodig, inclusief huur locatie, 750 euro. (vaak is het minder maar dat ligt aan huur locatie) Voor Woensdrecht loopt deze aanvraag via aparte route (actiekaartenbudget statushouders); hier vindt separaat een besluit over plaats voor 2020.

Naam activiteit	Gezonde school
Inhoud activiteit	Een Gezonde School werkt op een structurele en samenhangende manier aan de gezondheid van leerlingen en het team. Met de Gezonde School-aanpak werkt een school volgens vier pijlers aan een gezondheidsthema: educatie, fysieke en sociale omgeving, signaleren en beleid. De Gezonde school-aanpak is een praktische werkwijze die uitgaat uit van wat de school al doet, versterkt wat er al gebeurt en sluit aan bij wensen en behoeften van de school. De GGD ondersteunt en adviseert de school bij de Gezonde School-aanpak.
Locatie/doelgroep	Brabantse Wal gemeenten Basis- en voortgezet onderwijs, MBO
Aanspreekpunt	Jolanda van de Velde, GGD West-Brabant
Betrokken partijen	GGD West-Brabant, scholen
Beoogd resultaat (=doelstelling specifiek bij activiteit)	• In de lessen is er structurele aandacht voor gezondheid. • Alle maatregelen voor de gezondheid van leerlingen en leraren zijn vastgelegd in het schoolbeleid. • Gezondheidsproblemen worden gesignaleerd • Gezond gedrag stimuleren door aanpassingen in de fysieke en sociale omgeving
Prestatie indicatoren	Het behalen van het vignet Gezonde School Het aangepast beleid op school
Planning uitvoering	Scholen kunnen gedurende het hele jaar aankloppen voor ondersteuning.
Doel	Het vignet Gezonde School is een kwaliteitskeurmerk voor scholen die werken aan het verbeteren van de gezondheid van hun leerlingen. Het doel is dat zoveel mogelijk scholen mee gaan doen aan de Gezonde School. Levert bijdrage aan doelstelling 1 en 2.
Hoe meten prestatie indicatoren	Aantal scholen per gemeente dat vignet heeft behaald incl. soort vignet
Communicatie	Communicatie vindt plaats vanuit de scholen. Bij het behalen van vignet eventueel een persbericht
Benodigd budget (indien van toepassing)	Via regulier maatwerk

Naam activiteit	Voorlichting aan statushouders
Inhoud activiteit	In het kader van inburgering geeft de GGD West-Brabant voorlichting aan Statushouders over de onderwerpen: Gezondheid in Nederland, Voeding en hygiëne. Voor Statushouders is de manier waarop in Nederland de Gezondheidszorg werkt heel onduidelijk. In onze voorlichting maken we o.a. duidelijk wat ze moeten doen indien ze ziek zijn, waar ze zelf op moeten letten, hoe het gaat bij de tandarts en wordt er gepraat over kosten en medicijngebruik. Daarnaast hebben we aandacht voor voeding en hoe we omgaan met persoonlijke en huishoudelijke hygiëne
Locatie/doelgroep	Bergen op Zoom, Woensdrecht, Steenbergen Doelgroep: Statushouders
Aanspreekpunt	Jolanda van de Velde, GGD West-Brabant
Betrokken partijen	GGD West-Brabant, BWI, Vluchtelingenwerk
Beoogd resultaat (=doelstelling specifiek bij activiteit)	Duidelijkheid geven over onderwerpen die voor ons normaal zijn maar voor Statushouders veel onduidelijkheid geven.
Prestatie indicatoren	Aantal deelnemers en ervaringen deelnemers
Planning uitvoering	2020, op aanvraag
Doel	Veel vluchtelingen hebben bij aankomst in Nederland, maar ook in de jaren daarna wanneer zij in gemeenten wonen, een grote behoefte aan informatie. Algemene informatie over de Nederlandse samenleving maar ook over hoe de gezondheidszorg hier werkt, hoe ze gezond kunnen blijven en hoe zij hun kinderen (gezond) kunnen opvoeden. Informatie niet kunnen vinden of begrijpen kan grote onzekerheid en stress met zich meebrengen. Doel is dan ook om statushouders op een laagdrempelige manier informatie te geven en eventuele vragen te beantwoorden. Levert bijdrage aan doelstelling 1 en 2.
Hoe meten prestatie indicatoren	Na afloop vindt er een evaluatie plaats. Indien nodig passen we voorlichting aan
Communicatie	nvt
Benodigd budget (indien van toepassing)	Regulier maatwerk

Naam activiteit	Rookvrije generatie
Inhoud activiteit	In het deelakkoord roken van het Nationaal Preventieakkoord is de ambitie opgenomen om te komen tot een Rookvrije Generatie in 2040. Dit betekent dat op dat moment geen kind meer rookt of begint met roken en het aantal volwassenen dat rookt gedaald is tot minder dan 5%. Een van de doelen van het deelakkoord is dat er meer gemeenten stappen zetten naar een Rookvrije Generatie. De GGD GHOR Nederland richt een ondersteuningstraject in, zodat gemeenten bij hun GGD ondersteuning kunnen krijgen in de vorm van menskracht en/of kennis. Het ministerie van VWS heeft financiële middelen vrijgemaakt voor dit ondersteuningstraject. Als GGD West-Brabant gaan we hierop inschrijven om gemeenten, die geïnteresseerd zijn, hierin te ondersteunen.
Locatie/doelgroep	Inwoners van alle drie de Brabantse Wal gemeenten.
Aanspreekpunt	Jolanda van de Velde, GGD West-Brabant
Betrokken partijen	GGD, gemeenten
Beoogd resultaat (=doelstelling specifiek bij activiteit)	Welke stappen er genomen worden binnen de rookvrije generatie zal in onderling overleg tussen de GGD en gemeenten worden vastgesteld.
Prestatie indicatoren	Ligt aan afspraken/doel welke voor 2020 gemaakt worden.
Planning uitvoering	2020
Doel	Het doel is uiteindelijk te komen tot een rookvrije Generatie in 2040. Dit doel zal in stapjes genomen moeten worden. Bv in 20230 het rookvrij maken van sportparken. Levert bijdrage aan doelstelling 1b.
Hoe meten prestatie indicatoren	Ligt aan afspraken
Communicatie	landelijke stoppen-met-roken campagnes, artikeltjes in plaatselijke krantjes
Benodigd budget (indien van toepassing)	We hopen extra budget te krijgen vanuit het ministerie van WVS. Wordt dit niet gehonoreerd dan zal de inzet van de adviseur Preventie & gezondheid naar rato zijn.

Naam activiteit	Voorlichtingen algemeen, organisatie en/of uitvoering
Inhoud activiteit	Scholen, instellingen en andere organisaties vragen met regelmaat voorlichtingen aan over allerlei onderwerpen die te maken hebben met gezondheid. Dit kunnen voorlichtingen zijn over één specifiek onderwerp maar ook een gecombineerde voorlichting is mogelijk. Hiermee wordt bedoeld dat er een gastspreker, theater of workshopleider gevraagd kan worden om geheel en/of gedeeltelijk de voorlichting te leiden.
Locatie/doelgroep	De Brabantse Wal gemeenten Leerlingen, ouders, medewerkers organisaties/instellingen, burgers algemeen
Aanspreekpunt	Jolanda van de Velde, GGD West-Brabant
Betrokken partijen	GGD West-Brabant, op aanvraag derden
Beoogd resultaat (=doelstelling specifiek bij activiteit)	De juiste informatie aan de luisteraars geven.
Prestatie indicatoren	Op uitvoering en inhoud
Planning uitvoering	2020 (op aanvraag)
Doel	Het geven van goede gezondheidsinformatie Levert bijdrage aan doelstelling 1 en 2
Hoe meten prestatie indicatoren	Evaluatieformulieren laten invullen. Indien dit niet mogelijk is, dan nagesprek met aanvrager.
Communicatie	Ligt aan onderwerp en van wie de vraag afkomt.
Benodigd budget (indien van toepassing)	Kosten vallen onder maatwerk GGD Evt. bijkomende kosten (b.v. gastspreker) worden altijd voorafgaand met gemeente afgestemd.

Verslavingspreventie(Puberbrein-verleidingen) (Novadic Kentron)

Naam activiteit	Info- en Advies gesprekken over alcohol, drugs, gamen, en verslaving gerelateerd gebruik
Inhoud activiteit	Naast een algemeen telefoonnummer van N-K waar alle vragen mbt verslaving of preventie van verslaving kunnen worden gesteld gedurende ruime kantooruren. Daarnaast zijn er lokaal preventie en veldwerkers actief in de regio voor persoonlijk en face-to-face contact voor vragen. Alle non-profit instellingen die met jeugd te maken kunnen de expertise van N-K preventie ontvangen bij casuïstiek. Mogelijk vervolg kan ook deskundigheidsbevordering zijn.
Locatie/doelgroep	-Ouders -docenten -jeugdhulpverleners -gemeenten (incl beleidsadviezen) -vrijwilligers organisaties -sportverenigingen -welzijnsinstellingen
Aanspreekpunt	Novadic-Kentron preventie Roeland van Roosmalen
Betrokken partijen	Novadic-Kentron, gemeenten, CJG, jeugdinstellingen…
Beoogd resultaat (=doelstelling specifiek bij activiteit)	Gebruik en misbruik van alcohol en drugs, overmatig gamen, voorkomen en zo nodig vroeg signaleren. Na signalering is expertise van N-K preventie laten invliegen of verwijzing hulpverlening laagdrempelig maken. Preventie is helaas niet altijd even meetbaar. GGD en Novadic-Kentron werken met beproefde interventies van het Trimbos Instituut.
Prestatie indicatoren	Preventie van N-K registreert het aantal contacten die samen met kwalitatieve rapportage jaarlijks aan gemeente Bergen op Zoom wordt geleverd.
Planning uitvoering	2020 kalenderjaar
Doel	levert bijdrage aan doelstelling 1b,1c,1d en mogelijk 2
Hoe meten prestatie indicatoren	Registratie aantal contacten
Communicatie	Jaarrapportage centrumgemeente Bergen op Zoom, evt voorgangsoverleg
Benodigd budget (indien van toepassing)	Regulier uren N-K preventie

Naam activiteit	Deskundigheidsbevordering signaleren alcohol en drugs misbruik
Inhoud activiteit	Alle non-profit instellingen die met jeugd te maken hebben kunnen de expertise van N-K preventie ontvangen. Deskundigheidsbevordering op maat om signalering van alcohol en drugs (misbruik) vroeg te signaleren en op tijd te verwijzen. Ook kennis over gamen, lachgas en compulsief telefoongebruik zijn thema's waarover deskundigheid kan worden gedeeld.
Locatie/doelgroep	Zorg- en welzijnsinstellingen Brabantse Wal.
Aanspreekpunt	Novadic-Kentron preventie Roeland van Roosmalen
Betrokken partijen	Novadic-Kentron, gemeenten, CJG, jeugdinstellingen
Beoogd resultaat (=doelstelling specifiek bij activiteit)	Gebruik en misbruik van alcohol en drugs, overmatig gamen, voorkomen en zo nodig vroeg signaleren. Na signalering expertise van N-K preventie laten invliegen of verwijzing hulpverlening laagdrempelig maken. Het aantal deskundigheidbevorderingen dat kan plaatvinden, is afhankelijk van de actualiteit en de samenhang met andere interventies en samenwerkingspartners. Hoe meer samen hang en samen werking hoe effectiever de training. Preventie is helaas niet altijd even meetbaar. GGD en Novadic-Kentron werken met beproefde interventies van het Trimbos Instituut.
Prestatie indicatoren	Preventie van N-K registreert het aantal contacten die samen met kwalitatieve rapportage jaarlijks aan gemeente Bergen op Zoom wordt geleverd.
Planning uitvoering	2020 kalenderjaar
Doel	levert bijdrage aan doelstelling 1b,1c,1d en mogelijk 2
Hoe meten prestatie indicatoren	registratie aantal contacten
Communicatie	Jaarrapportage centrumgemeente Bergen op Zoom, evt voorgangsoverleg
Benodigd budget (indien van toepassing)	Regulier uren N-K preventie

Naam activiteit	Voorlichting en signalen alcoholgebruik <18 jaar en overmatig alcoholgebruik en gebruik drugs
Inhoud activiteit	Outreachend Veldwerk N-K preventie
Locatie/doelgroep	Jongeren die op straat hangen
Aanspreekpunt	Novadic-Kentron preventie Roeland van Roosmalen, Rob Voermans en Raphael Stammeshausen
Betrokken partijen	Jongerenwerk, Wij ZIJn Traverse, OGGZ, Zorg- en Veiligheidshuis, Novadic-Kentron, VO scholen, gemeenten, CJG
Beoogd resultaat (=doelstelling specifiek bij activiteit)	Het bespreekbaar maken van het gebruik van genotsmiddelen en jongeren voorlichten over wat de gevaren kunnen zijn. Jongeren 2x per jaar voorlichten over het gebruik van alcohol en drugs binnen de (avond) inloop. Kennis over de diverse middelen en de werking hiervan vergroten Signalen bespreken met de veldwerker van Kentron over gebruik/ misbruik van alcohol en drugs. Jongeren in contact brengen met de veldwerker zodat ze aan hun verslaving kunnen werken. Bij zorgmijders actief (indien nodig samen met de veldwerker) de jongeren/groep benaderen.
Prestatie indicatoren	Jongeren afvangen die dreigen af te glijden in middelen misbruik en doorverwijzen. -Jongeren stimuleren deel te nemen aan voorlichting en activiteiten van partners. -Jongerenwerker in steden en dorpen hebben zicht op groepen buiten op straat en op inloop avonden.
Planning uitvoering	2020 kalenderjaar
Doel	levert bijdrage aan doelstelling 1b,1c,1d en mogelijk 2
Hoe meten prestatie indicatoren	Veldwerkers van N-K registreren aantal contacten die samen met kwalitatieve rapportage jaarlijks aan gemeente Bergen op Zoom wordt geleverd.
Communicatie	Jaarrapportage centrumgemeente Bergen op Zoom
Benodigd budget (indien van toepassing)	Regulier uren N-K preventie

Naam activiteit	Helder op School (Nieuwe Programma i.p.v. De Gezonde School en Genotmiddelen of Middelenvrije School) – VO
Inhoud activiteit	Alle VO scholen worden benaderd en nieuw aanbod van Trimbos gedaan, voorheen De Gezonde School en Genotmiddelen. Preventie van alcohol, drugs en gamen op het VO.
Locatie/doelgroep	Alle VO scholen Brabantse Wal. Onderdelen vooral gericht op: -ouders van kinderen 1e en 2e klas VO -Docenten VO scholen -Beleid en regelgeving op VO -individuele gesprekken via ZAT.
Aanspreekpunt	Novadic-Kentron preventie Roeland van Roosmalen GGD West Brabant Jolanda van de Velde
Betrokken partijen	GGD, Novadic-Kentron, VO scholen, gemeenten
Beoogd resultaat (=doelstelling specifiek bij activiteit)	Uitzetten universele preventie en selectieve preventie op het VO. Gebruik en misbruik van alcohol en drugs, overmatig gamen, voorkomen en zo nodig vroeg signaleren. Na signalering expertise van N-K preventie laten invliegen of verwijzing hulpverlening laagdrempelig maken. Preventie is helaas niet altijd even meetbaar. GGD en Novadic-Kentron werken met beproefde interventies van het Trimbos Instituut.
Prestatie indicatoren	Alle VO scholen in Brabantse Wal gemeenten zijn benaderd en is een preventie aanbod gedaan.
Planning uitvoering	2020 kalenderjaar
Doel	levert bijdrage aan doelstelling 1b,1c,1d en mogelijk 2
Hoe meten prestatie indicatoren	Het aantal deelnemende scholen en welke pijlers per school zijn afgenomen en geïmplementeerd.
Communicatie	Jaarrapportage centrumgemeente Bergen op Zoom, evt. voorgangsoverleg met betreffende gemeente n.a.v. actualiteit.
Benodigd budget (indien van toepassing)	Regulier uren N-K preventie

5.2. Activiteiten lokaal

Bergen op Zoom

Naam activiteit	Uitvoeringsplan De F!TFabriek.
Inhoud activiteit	Beweegkriebels. Nijntje Beweegdiploma. B-Fit. - Actieve pauzes. - Ondersteuning bewegingsonderwijs. - Naschoolse activiteiten. - Smaaklessen. - Workshops docenten. - Workshops ouders. - Gezonde school vignet. Natuursprong Cool 2B Fit. Gemeentebrede sport en beweegactiviteiten. Uniek sporten/special heroes. TeamF!T Life Goals. Scholarshippers. Samenwerking CIOS. Samenwerking Hogeschool Zeeland. SABIC Sportspelen. Schoolschaatsen. Sjors Sportief Try-out The Comeback Kids Max Vitaal
Locatie/doelgroep	Gemeente Bergen op Zoom Doelgroep 0-2 jaar Doelgroep 2-4 jaar Doelgroep 4-12 jaar Doelgroep 18-65 jaar Doelgroep 65+ Doelgroep mensen met een beperking Doelgroep sportaanbieders
Aanspreekpunt	naam en organisaties van degene die dit onderwerp gaat oppakken (eerste aanspreekpunt)
Betrokken partijen	Onderwijs, bedrijfsleven, sportverenigingen en maatschappelijke organisaties.

Beoogd resultaat (=doelstelling specifiek bij activiteit)	**Beweeggedrag** 80% van de kinderen in Bergen op Zoom in de basisschoolleeftijd sport/beweegt voldoende volgens de beweegrichtlijnen. In 2020 is het percentage van de kinderen in de leeftijdscategorie 12 t/m 18 wat voldoende sport/beweegt volgens de NNGB gestegen. (gezondheidsprofiel BoZ 2017: 28%) Het sport- en beweeggedrag van de inwoners van 65+ is verbeterd. Het sport- en beweeggedrag van de inwoners met een beperking is verbeterd. **Sportvereniging** In 2020 zijn er 10 sterke verenigingen. Het aantal kinderen en jongeren dat lid is van tenminste één sportvereniging of sportaanbieder is gestegen. (gezondheidsprofiel BoZ 2017: 87% in leeftijd t/m 11 jaar, 57% in leeftijd 12 t/m 18 jaar) **Maatschappelijke bijdrage** Het percentage kinderen (4-12) en jongeren (12-18) met overgewicht (inclusief ernstig overgewicht) is volgens onderzoek van de GGD West-Brabant in 2020 niet toegenomen. (gezondheidsprofiel BoZ 2016: 14% in leeftijd t/m 11 jaar, 18% in leeftijd 12 t/m 18 jaar) Er wordt bijgedragen aan het bevorderen van de gezondheid in de wijk.
Prestatie indicatoren	aantal deelnemers, waardering door deelnemer
Planning uitvoering	2020
Doel	=doelstelling uit hoofdstuk 3.3. van het uitvoeringsprogramma Voorbeeld: levert bijdrage aan doelstelling 2a
Hoe meten prestatieindicatoren	korte vragenlijst over tevredenheid met uitgevoerde activiteit, registratie aantal deelnemers
Communicatie	b.v.persbericht, sociaal media
Benodigd budget (indien van toepassing)	

In de gemeente Bergen op Zoom worden verschillende projecten en activiteiten uitgevoerd die bijdragen aan de doelstellingen uit dit uitvoeringsplan. Volksgezondheid staat niet op zich maar heeft een belangrijke link met diverse andere terreinen/plannen. In het bijzonder noemen we hier:

- Uitvoeringsplan F!TFABRIEK 2018-2020. De fitfabriek heeft als doel de sportparticipatie te verhogen. Hun inzet is er op gericht meer mensen te laten sporten en/ of bewegen gedurende een langere periode in hun leven.
- Sportbeleid heeft een directe link met volksgezondheid. In Bergen op Zoom kennen we de kadernota sport en bewegen 2011-2016 "Sport is (in) Beweging". De kadernota is tussentijds

verlengd t/m 2018. In deze nota staat het sporten en bewegen van alle inwoners centraal. Dit komt tot uiting in de volgende vier speerpunten:

1. Een samenhangend en divers sport- en beweegaanbod
2. Komen tot sterke sportverenigingen
3. Kwalitatieve en betaalbare sport- en beweegaccommodaties
4. Verbinding tussen breedtesport en topsport

- WijZijn Traversegroep. Deze welzijnsorganisatie voert vele activiteiten uit in onder andere onze gemeente. Veel van de activiteiten dragen bij aan de doelstellingen uit dit uitvoeringsplan. Het gaat hierbij over (het doorzetten van) signalen van, voor en over jongeren, en het zorgen dat inwoners hun hulpvraag kunnen stellen bij bv. het CJG.
- Verder is laaggeletterdheid een belangrijk thema in Bergen op Zoom. Het terugdringen hiervan versterkt de zelfredzaamheid en gezondheid van inwoners.

Steenbergen

Er worden in de gemeente Steenbergen gemeentebreed diverse projecten en activiteiten uitgevoerd die bijdragen aan de doelstellingen uit dit uitvoeringsplan. De volgende beleidskaders en uitvoeringsplannen zijn vanwege hun directe link met volksgezondheidsbeleid van belang om te vermelden:

- Voor het voorkomen en terugdringen van overgewicht wordt ingezet op zowel gezond eten als bewegen. Sportbeleid heeft om deze reden een directe link met volksgezondheid. De buurtsportcoaches voeren de kadernota " Steenbergen Vitaal" uit. Op sportgebied biedt de gemeente een groot aantal activiteiten aan voor de doelgroepen jongeren, volwassenen, ouderen en mensen met een beperking. Denk hierbij aan gemeentebrede sport-en beweegactiviteiten, naschoolse activiteiten en het project Sjors Sportief.
- Via het beleidskader Jongerenwerk "signaleren, coachen en verbinden in de wereld van jongeren" en het bijbehorende uitvoeringsprogramma worden projecten en acties uitgevoerd door het jongerenwerk. Deze activiteiten dragen nagenoeg allemaal bij aan de doelstellingen uit dit uitvoeringsplan. Het gaat hierbij over (het doorzetten van) signalen van, voor en over jongeren, dan wel zorgen dat jongeren hun hulpvraag kunnen stellen bij netwerkpartners zoals het CJG. De bedoeling is om toe te werken naar een verbeterde situatie voor jongeren, dan wel verslechtering te voorkomen.
- In Steenbergen is in november van 2019 het beleidskader laaggeletterdheid 2020-2023 vastgesteld door de gemeenteraad. In 2020 wordt hier verder inhoud aangegeven met een uitvoeringsprogramma. Het terugdringen van laaggeletterdheid draagt in positieve zin bij aan de veerkracht en de gezondheid van inwoners.

Woensdrecht

In de gemeente Woensdrecht zullen de lokale activiteiten via een separaat uitvoeringsprogramma worden geregeld.

Bijlage 1 Cijfers

Bijlage 1.1: overgewicht 0-11 jarigen

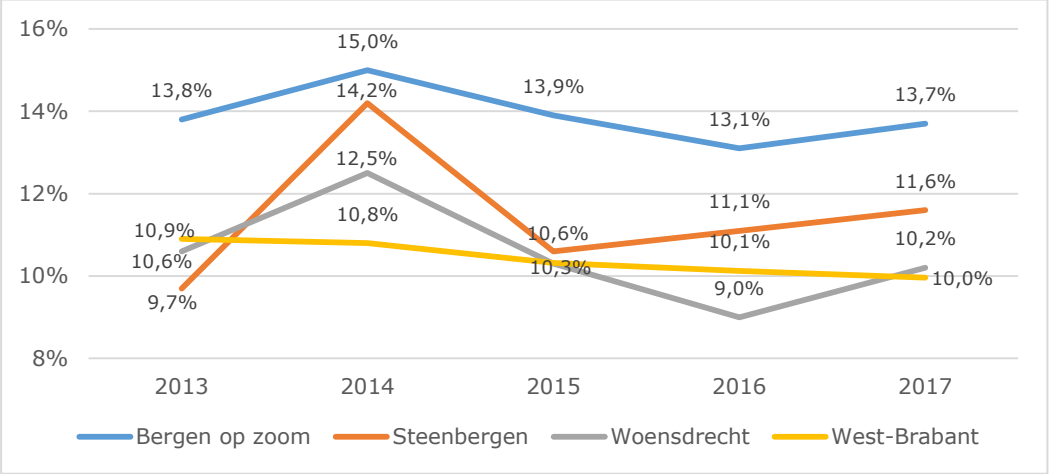

Bijlage 1.2: overgewicht 2VO

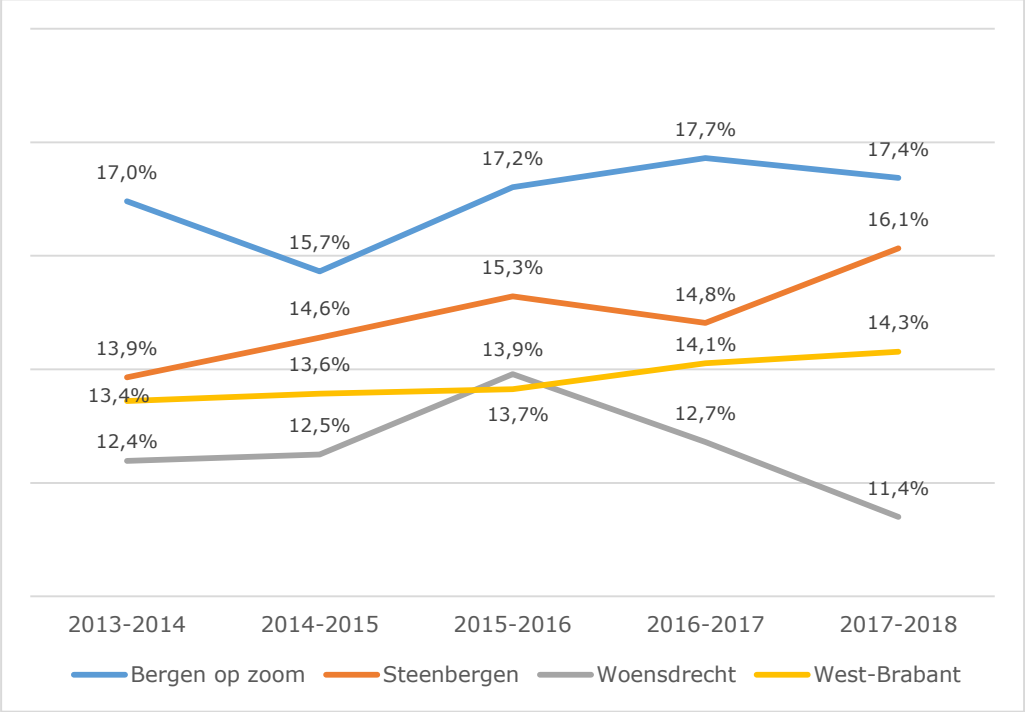

Bijlage 1.3: overgewicht 19-65 jaar

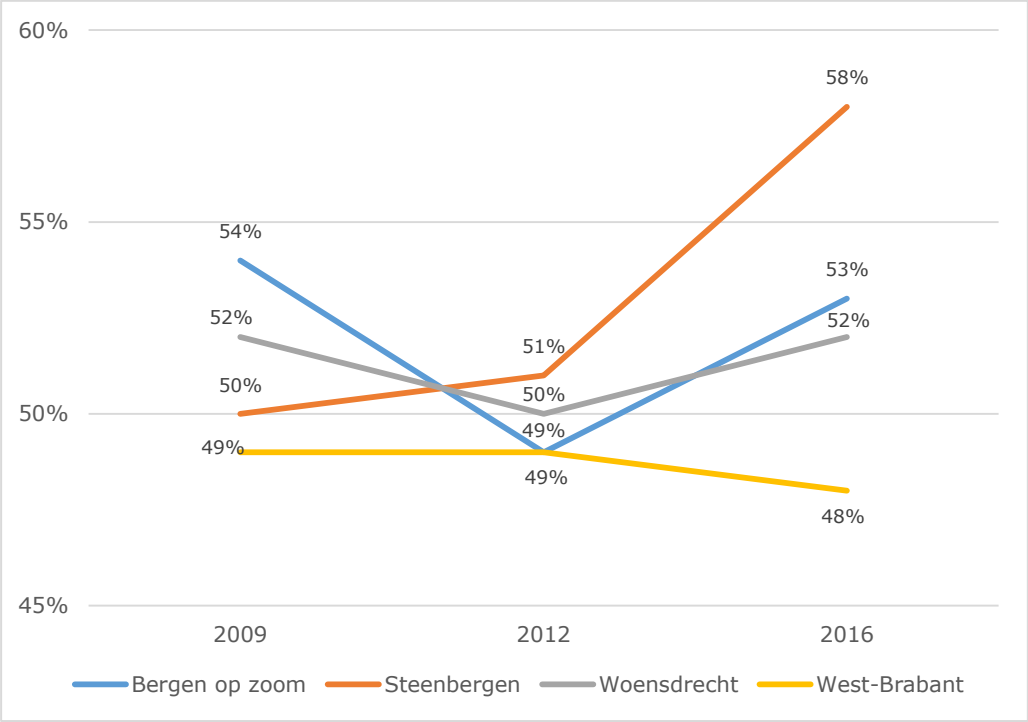

Bijlage 1.4: overgewicht 65+

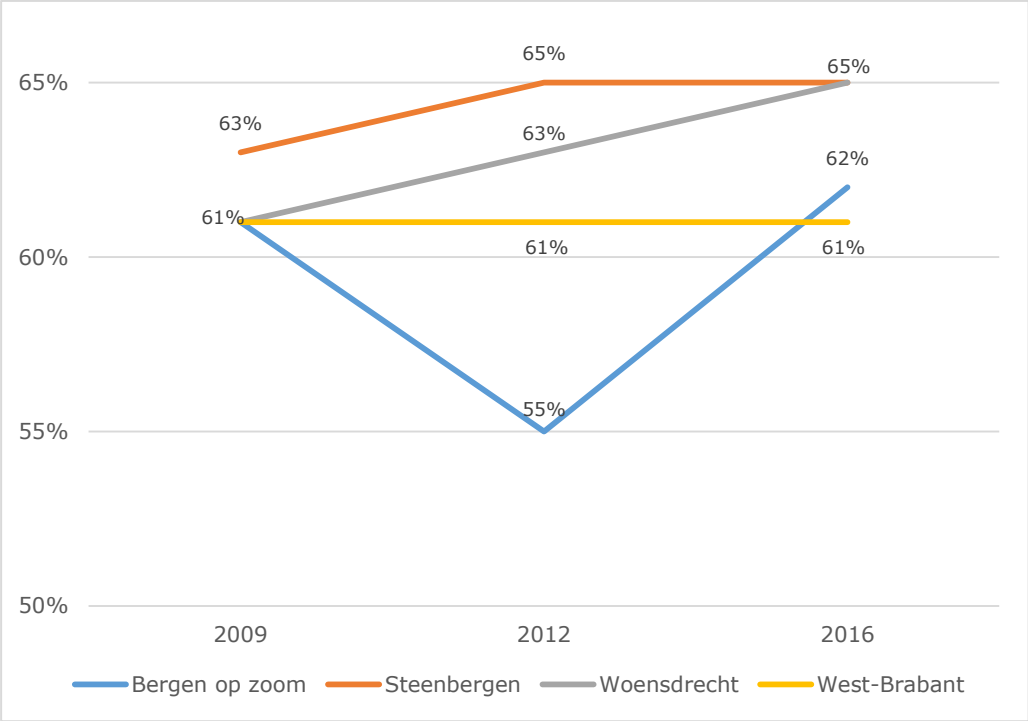

Bijlage 1.5: Rokers 2 VO

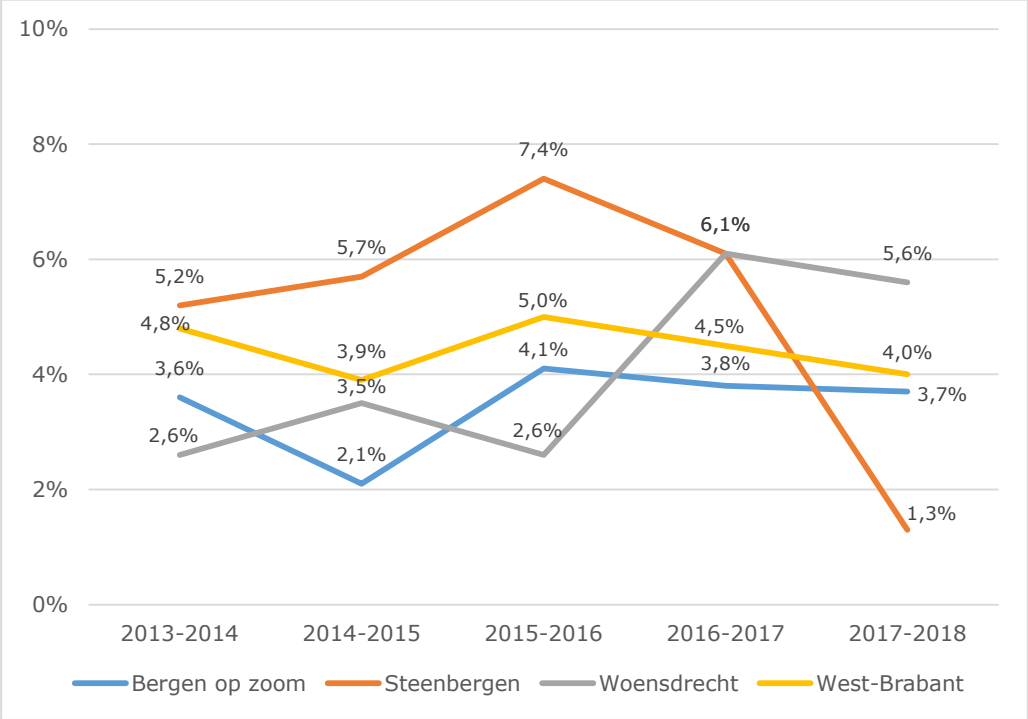

Bijlage 1.6: rokers 19-65 jaar

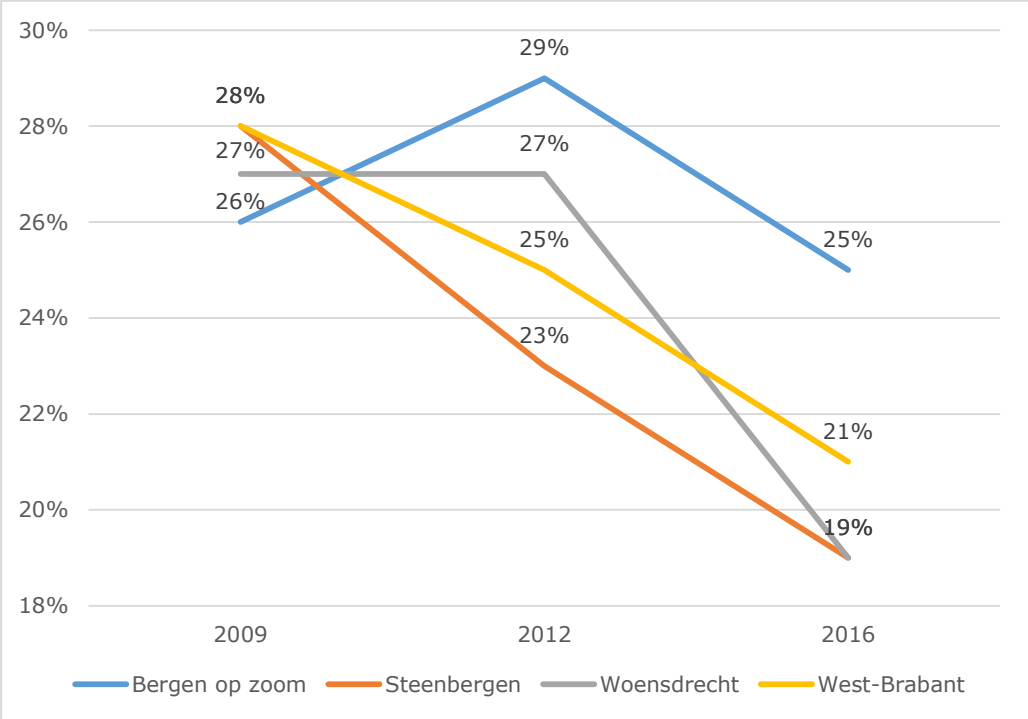

Bijlage 1.7: rokers 65+

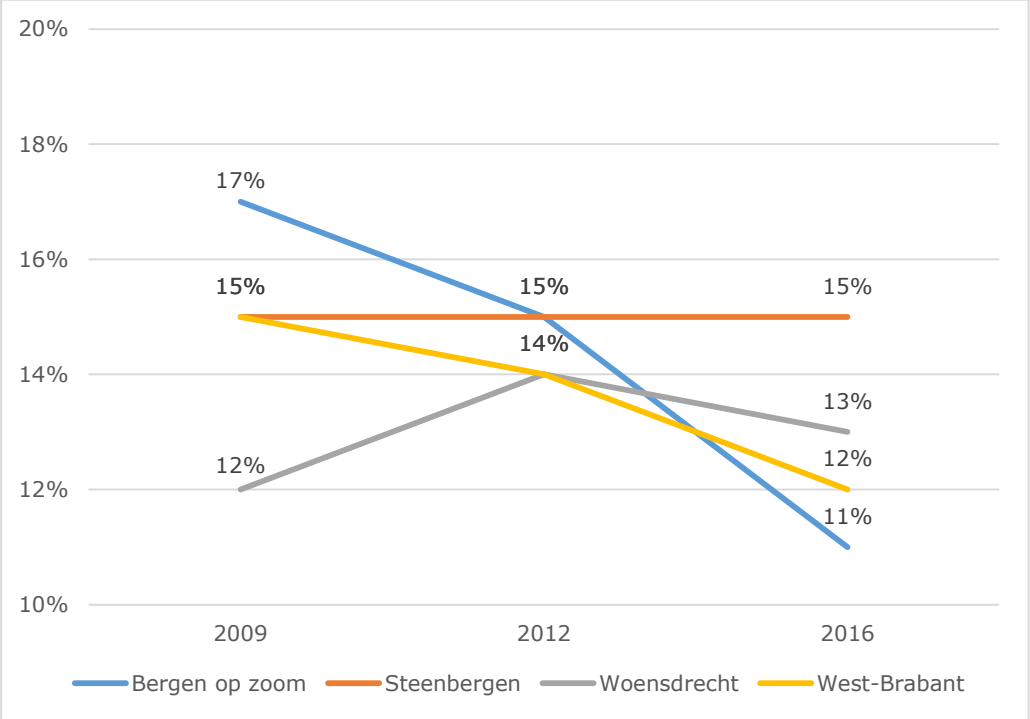

Bijlage 1.8: drinkt alcohol VO2

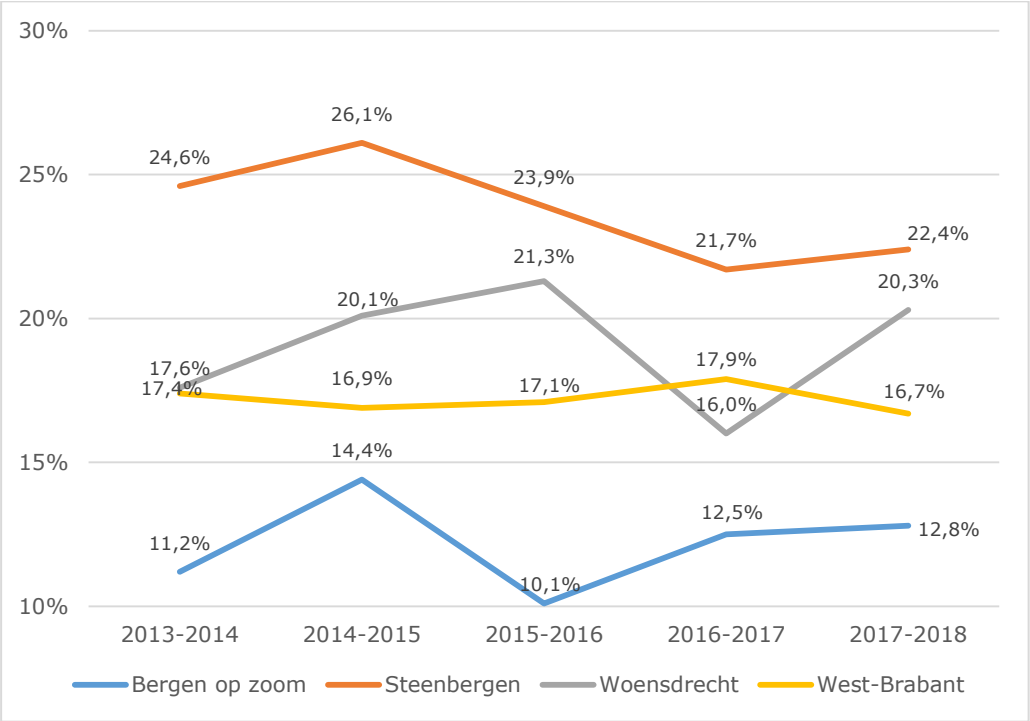

Bijlage 1.9: zware drinker 19-65 jaar

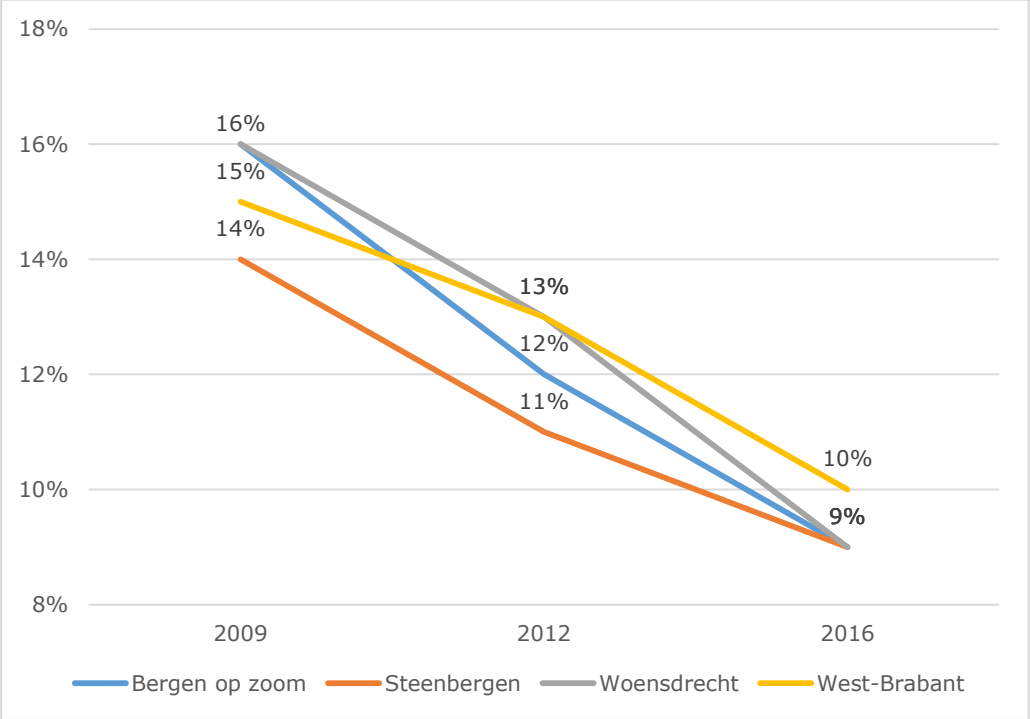

Bijlage 1.10: zware drinker 65+

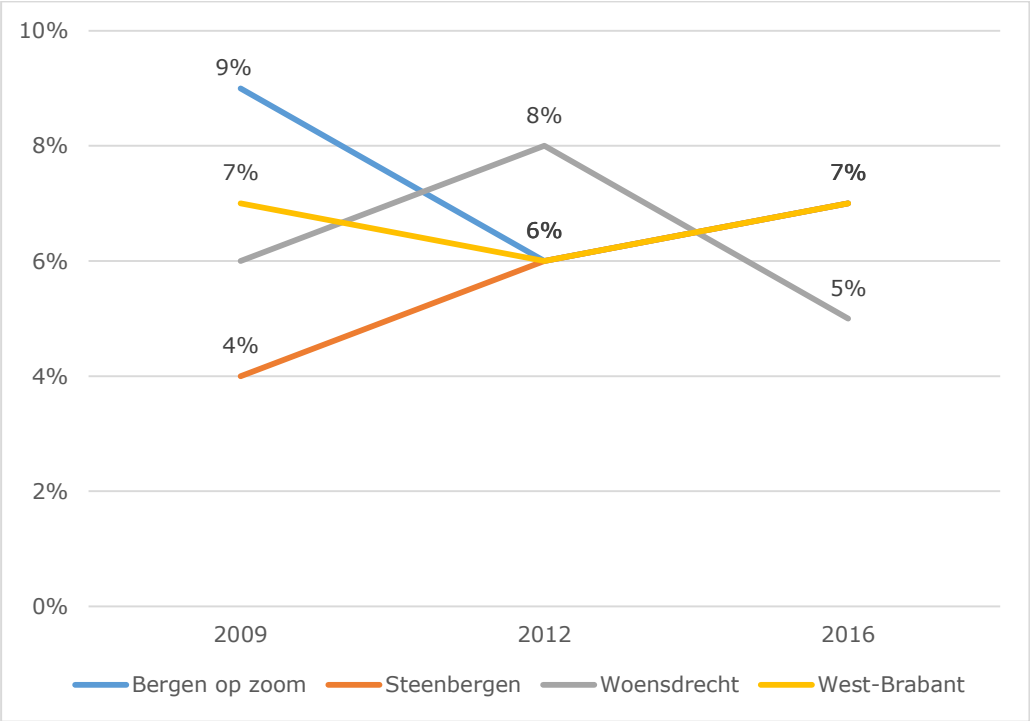

*Bijlage 1.10: Gemeente Steenbergen volgt het gemiddelde van West-Brabant bij de laatste twee metingen

Bijlage 1.11: drugsgebruik VO2

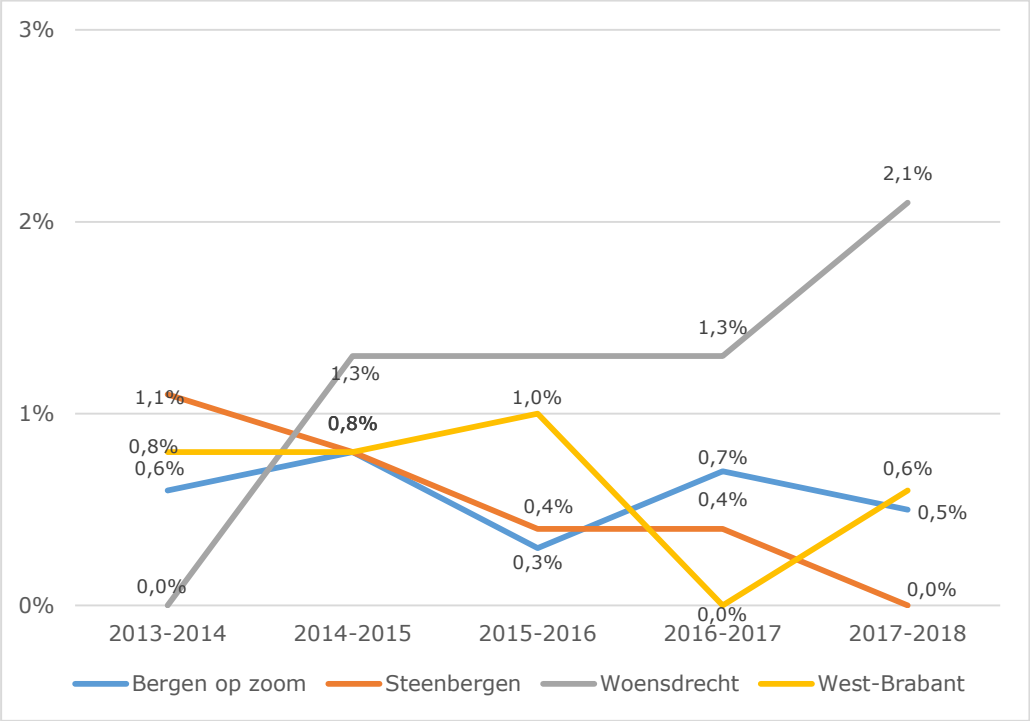

Bijlage 1.12: psychisch ongezond 19-65 jaar

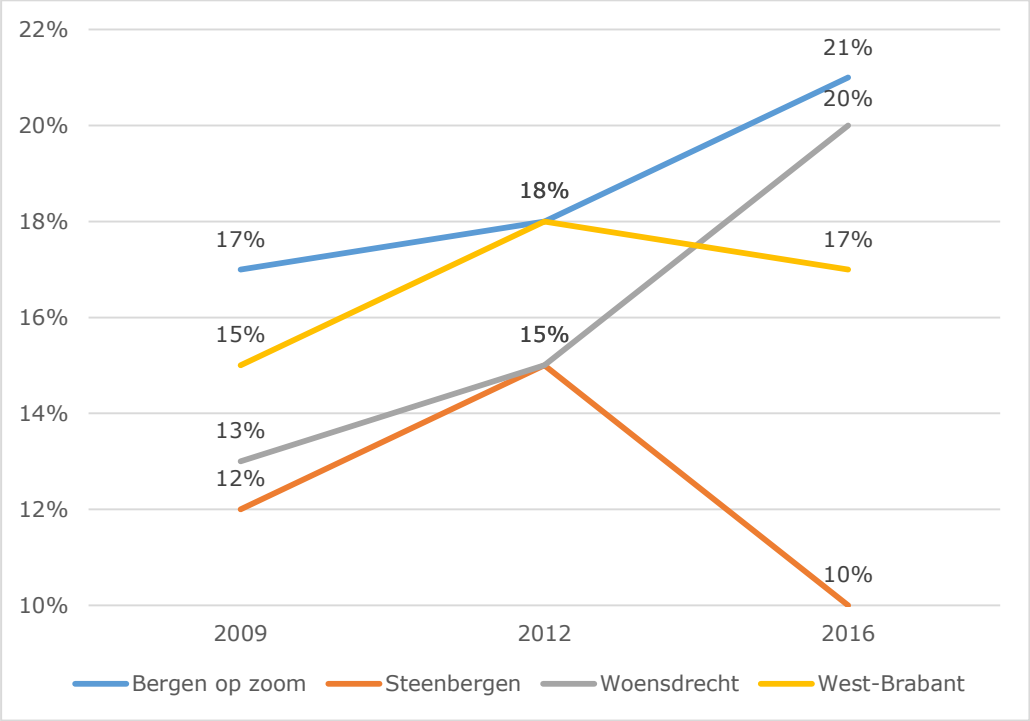

Bijlage 1.13: psychisch ongezond 65+

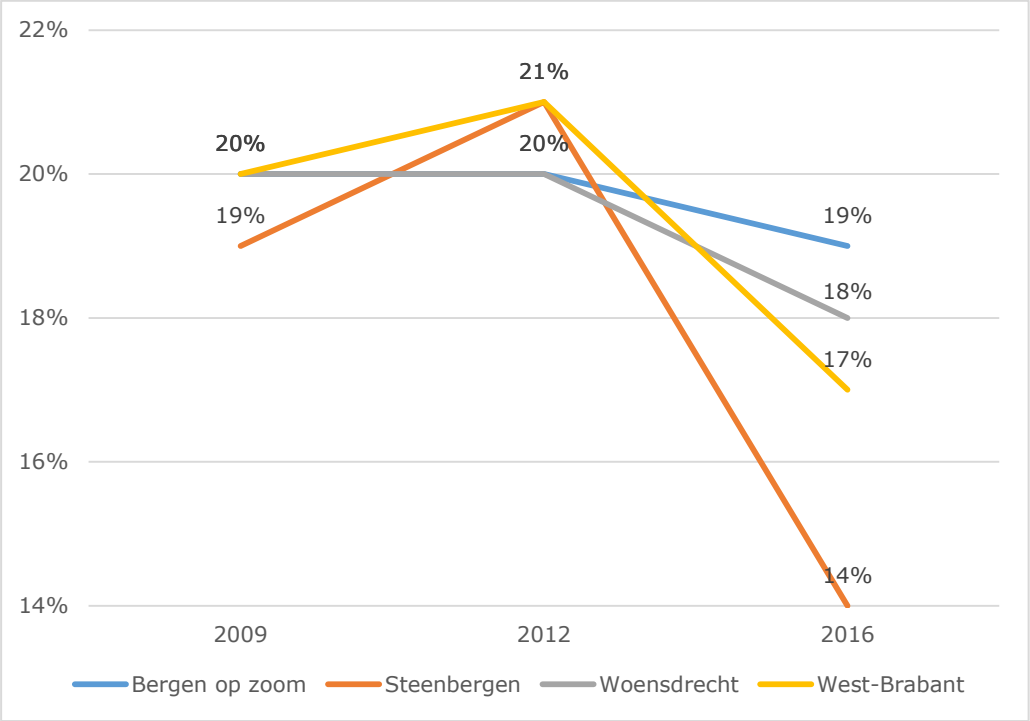

Bijlage 1.14: eenzaam 19-65 jaar

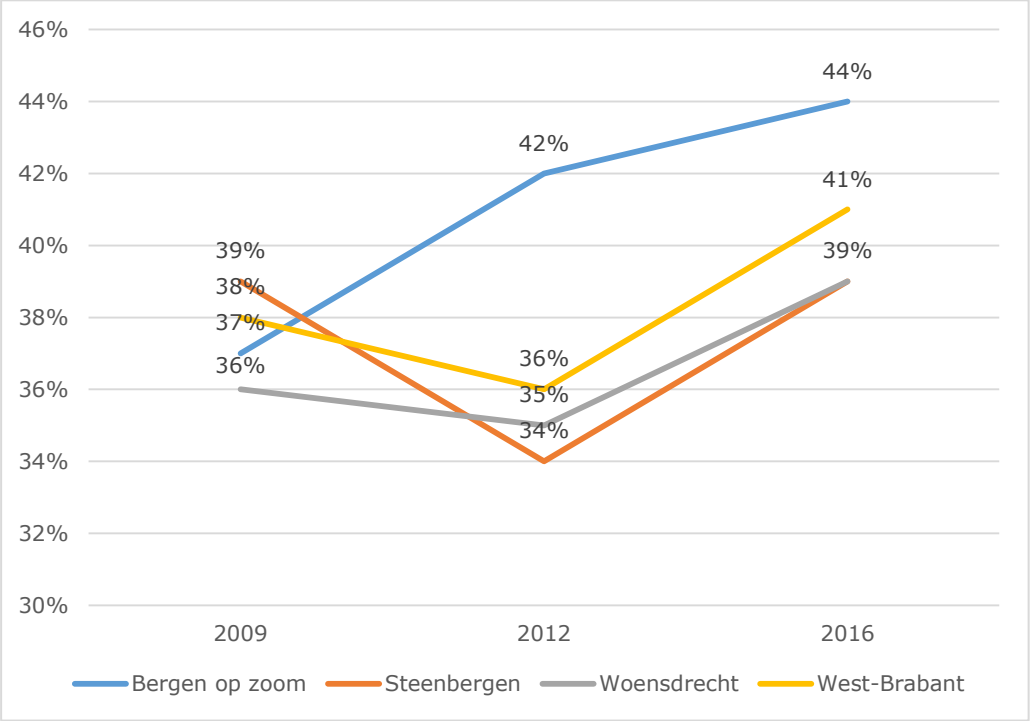

Bijlage 1.15: eenzaam 65+

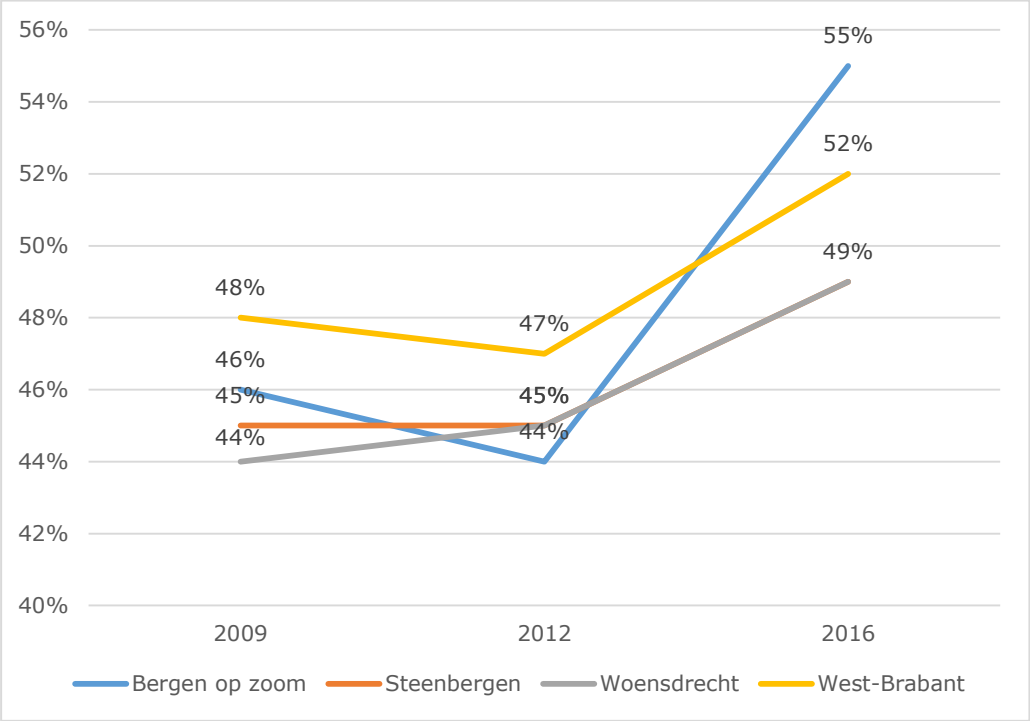

Bijlage 1.16: : matig tot hoog risico op depressie en angststoornis 19-65 jaar

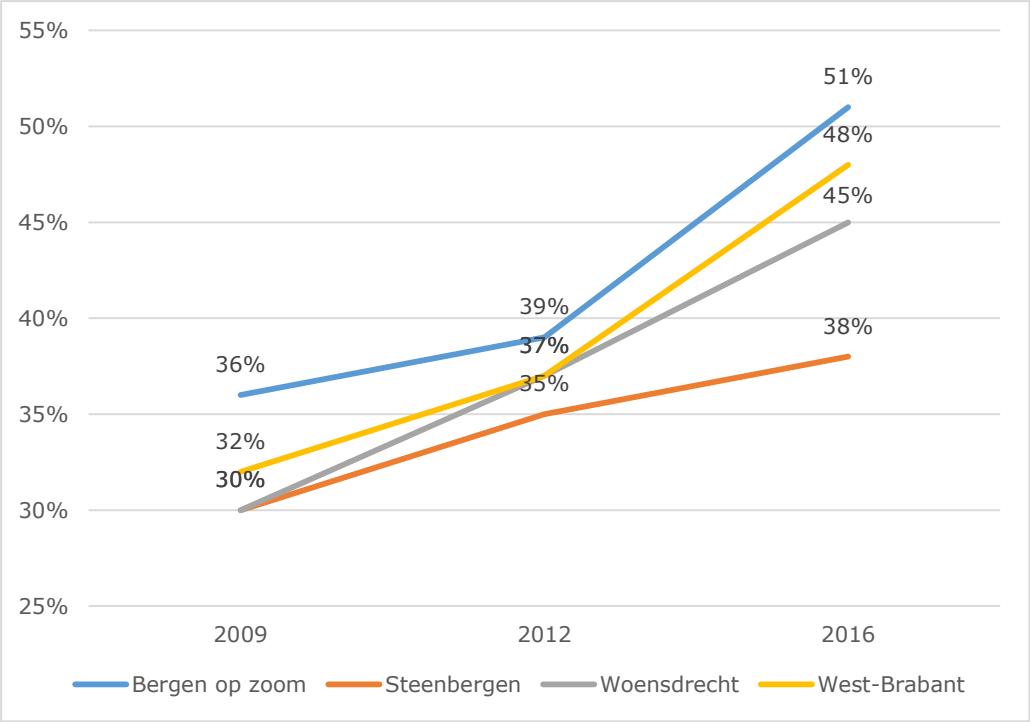

Bijlage 1.17: matig tot hoog risico op depressie en angststoornis 65+

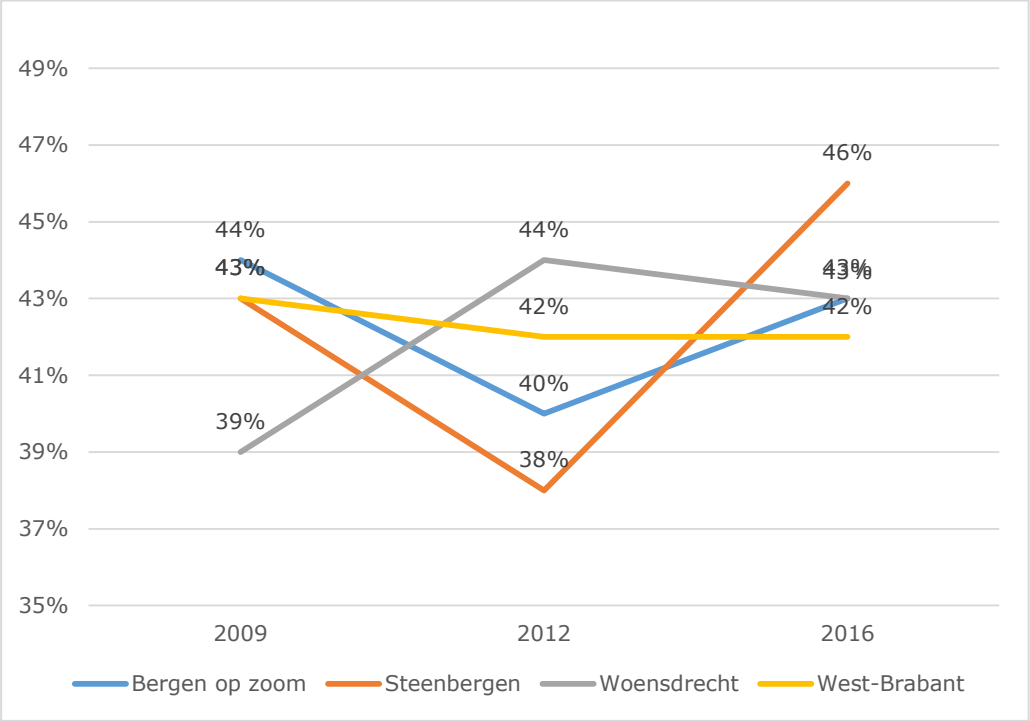

Bijlage 1.18: gezondheidsindicatoren Brabantse Wal

Gezondheidsindicatoren Brabantse Wal

	Bergen op Zoom		Steenbergen		Woensdrecht	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
KWALITEIT VAN LEVEN						
Ervaren gezondheid: (zeer goed)						
Kinderen (mening ouders)	7650	98	2490	95	2310	95
19-65 jarigen	29550	75	11520	79	9680	77
65-plussers	7930	60	2770	57	3170	64
LICHAMELIJKE GEZONDHEID						
Chronische aandoeningen (minstens 1)						
Jongeren (regelmatig last van lichamelijke klachten)	145	24	34	22	59	30
19-65 jarigen	11620	30	3680	25	3150	25
65-plussers	6110	46	2040	42	1980	40
Beperkingen m.b.t. mobiliteit						
65-plussers	3360	25	1380	28	1040	21
MENTALE GEZONDHEID						
Psychisch klachten						
Kinderen (SDQ verhoogd)	720	9	240	9	180	7
Jongeren (SDQ verhoogd)	23	4	8	5	10	5
19-65 jarigen (hoog risico angststoornis/depressie)	3430	9	370	**3**	470	4
65-plussers (hoog risico angststoornis/depressie)	710	5	280	6	150	3
VEERKRACHT						
Weinig regie over eigen leven						
19-65 jarigen	2610	7	1130	8	1210	10
65-plussers	2130	16	950	19	710	14
Kwetsbaarheid (volgens de Tilburg Frailty Indicator)						
65-plussers	4170	31	1340	27	1310	26
MIST VOORZIENINGEN IN DE BUURT						
Kinderen:						
- speeltuintje	1610	21	570	22	290	**12**
- veilige speelplek	1810	**23**	590	23	270	**11**
- grasveld	1110	14	400	15	160	**7**
- gebruikersgroen	650	8	510	**19**	110	**5**
- contact van mijn kind met andere kinderen	880	11	240	9	150	6
- veilige oversteekplaatsen	2070	26	790	30	770	31
- veilige fietsmogelijkheden	1670	21	670	25	600	24
SOCIALE OMGEVING						
Vervelende ervaring op internet						
Kinderen	440	6	110	4	190	8
Jongeren	54	9	21	14	25	13
Huiselijk geweld: ooit slachtoffer						
19-65 jarigen	2970	8	980	7	1080	9
65-plussers	730	5	180	4	190	4
Sociale onveiligheid: onveilig gevoel avond/nacht						
19-65 jarigen	12260	31	2280	**16**	3080	25
65-plussers	2340	18	690	14	870	18
Sociale omgeving: zeer ernstig eenzaam zijn						
19-65 jarigen:						
- Is emotioneel eenzaam (zoals het ervaren van een leegte en het missen van een goed vriend(in))	13630	35	3380	23	3360	27

- Is sociaal eenzaam (zoals bij niemand terecht kunnen en niet veel mensen volledig kunnen vertrouwen)	15790	40	6050	42	5910	47
- Is niet in staat om zelfstandig sociale contacten te leggen en te onderhouden	1480	4	20	**0,2**	440	4
65-plussers:						
- Is emotioneel eenzaam (zoals het ervaren van een leegte en het missen van een goed vriend(in))	5090	38	1420	29	1790	36
- Is sociaal eenzaam (zoals bij niemand terecht kunnen en niet veel mensen volledig kunnen vertrouwen)	6730	50	2310	48	2400	48
- Is niet in staat om zelfstandig sociale contacten te leggen en te onderhouden	490	4	250	5	250	5
SAMENREDZAAMHEID						
Mantelzorg geven						
19-65 jarigen (geeft mantelzorg)	5990	15	2550	18	2080	17
19-65 jarigen (is tamelijk zwaar overbelast)	540	1	380	3	150	1
65-plussers (geeft mantelzorg)	2110	16	810	17	600	**12**
65-plussers (is tamelijk zwaar overbelast)	250	2	20	0	50	1
Doet vrijwilligers werk						
19-65 jarigen	9930	25	3900	27	3060	24
65-plussers	3460	26	1400	29	1280	26
LEEFSTIJL						
Roken						
Jongeren	23	4	2	1	11	6
19-65 jarigen	9720	25	2690	19	3870	31
65-plussers	1520	11	720	15	630	13
Pasief roken						
Moeder rookte tijdens zwangerschap	860	11	240	9	250	10
Er wordt thuis gerookt in bijzijn kind (0-12 jaar)	150	2	90	3	60	2
Alcoholgebruik						
Jongeren: laatste 4 weken gedronken	79	13	35	22	40	20
Jongeren: indicatie voor problematisch alcoholgebruik	20	3	4	3	13	7
19-65 jarigen: zware drinker*	3470	9	1320	9	1170	9
65-plussers: zware drinker*	870	7	330	7	270	5
Voeding: warme maaltijd						
Kinderen (dagelijks)	7180	92	2370	90	2190	90
19-65 jarigen (4 of meer dagen per week)	-	-	-	-	-	-
65-plussers (4 of meer dagen per week)	12620	95	4580	94	4760	96
Overgewicht						
19-65 jarigen: overgewicht incl. obesitas (BMI >= 25)	20880	53	8430	**58**	6530	52
Bewegen						
Kinderen (NNGB semi-actief)	430	6	110	4	210	9
Jongeren (sport/beweegt elke dag minimaal 1 uur per dag)	67	11	32	21	37	19
19-65 jarigen (voldoet aan NL-norm)	23420	60	8550	59	7600	61
Problematisch gebruik sociale media						
Jongeren	6	1	3	2	2	1
Problematisch gamen						
Jongeren	3	0,5	2	1	2	1
GEBRUIK VAN ZORG EN VOORZIENINGEN						
Jongeren (op dit moment onder behandeling/controle van arts of andere zorgverlener)	144	23	42	27	50	25
Kinderen (afgelopen 3 maanden huisarts)	2450	31	850	32	790	33
Ontvangt hulp vanwege de gezondheid						
19-65 jarigen	2630	7	550	4	780	6
65-plussers	3360	25	1170	24	910	18
ALGEMENE KENMERKEN						
Een migratie achtergrond						
Kinderen: westers	940	**12**	200	8	460	**19**
Kinderen: niet westers	1220	**16**	200	8	130	5
19-65 jarigen: westers	3500	9	1150	8	2780	**22**
19-65 jarigen: niet westers	5980	**15**	910	6	690	6
65-plussers: westers	1410	11	390	8	740	**15**
65-plussers: niet westers	210	2	<10	0	30	1

Woont in eenoudergezin						
Jongeren	53	9	10	6	16	8
Hoog opgeleid (hbo/wo)						
Ouders van kinderen 0-12 jaar	2430	31	570	**22**	590	24
19-65 jarigen	13980	36	3850	**27**	3720	30
65-plussers	2260	17	510	**10**	700	14
Enige tot grote moeite met rondkomen						
Ouders van kinderen 0-12 jaar	720	9	170	6	140	6
Jongeren	16	3	8	5	8	4
19-65 jarigen	9110	23	2160	15	2420	19
65-plussers	1610	12	540	11	420	9

* zware drinker: >6 glazen per dag voor een man en >4 glazen per dag voor een vrouw

19-65 jarigen: Volwassenenmonitor 2016
65-plussers: Ouderenmonitor 2016
0-12 jarigen: Kindmonitor 2017
Jongeren: Vo2 screening schooljaar 2017-2018

Bijlage 1.19: Inzetten RAV m.b.t. verdovende middelengebruik Brabantse Wal 2018

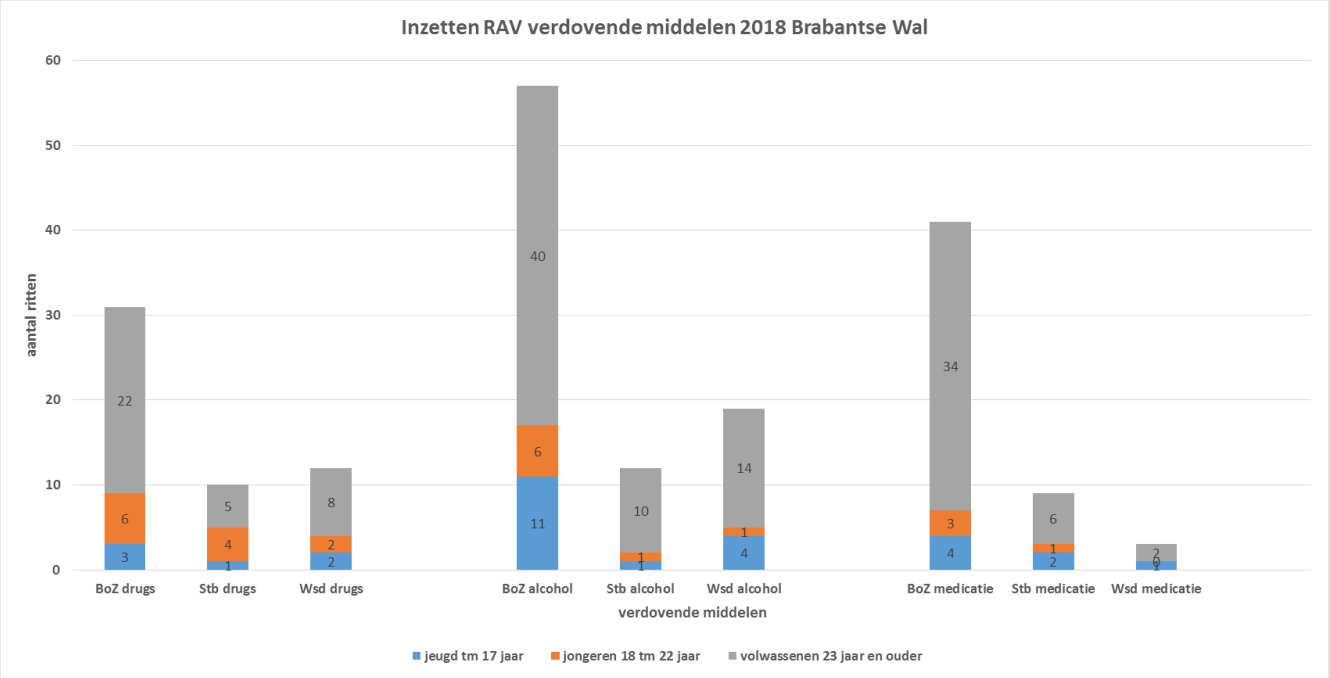

Bijlage 1.20: Inzetten RAV m.b.t. verdovende middelen gebruik Brabantse Wal 2018

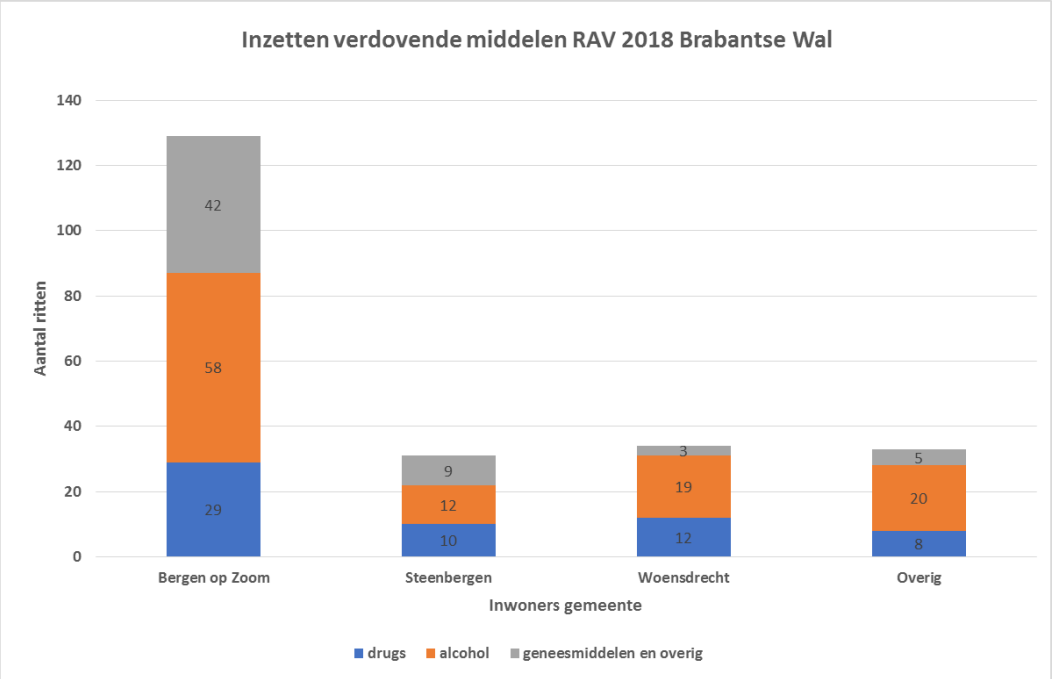

Bijlage 2 Geraadpleegde deskundigen

Op 17 september 2019 heeft een werkconferentie plaatsgevonden met diverse samenwerkingspartners. Het doel van deze conferentie was om input te verkrijgen voor dit uitvoeringsplan. De bijeenkomst is bezocht door 30 personen. Voor de bijeenkomst waren tevens collega's uitgenodigd vanuit de Omgevingswet, Veiligheid, Ruimtelijke Ordening etc zodat ook de koppeling met andere beleidsvelden kon worden gemaakt. Helaas waren de aanmeldingen vanuit deze domeinen beperkt.

Uit de werkconferentie is gebleken dat er veel en diverse activiteiten worden uitgevoerd. Deze worden op verschillende wijze gefinancierd (o.a. ZvW, Wmo, WLZ, overige financiële middelen zoals subsidies) . Als aandachtspunten werden o.a. geringe ouderbetrokkenheid, ondoorzichtig aanbod, behoefte aan meer informatieverstrekking over gezondheidsrisico's, betere promotie van activiteiten en eerder betrekken van wijkverpleegkundigen bij wijkgerichte/dorpsgerichte preventie genoemd.

Onderstaand treft u een compilatie aan van de door de partners aangegeven activiteiten/taken in 2019.

Speerpunt Overgewicht (waaronder diabetes, voeding, bewegen)

Regionaal

Jeugdgezondheidszorg (GGD en TWB)

Activiteit JOGG samenwerking fitfabriek, groeicurves bespreken met ouders; voorlichting voeding en beweging, extra consulten op indicatie (meten, wegen, voeding, leefstijl), alle kinderen meten en wegen op scholen, project gezonde schoolkantine
Probleem overgewicht (kids 0-4 jaar), cultuur (noodzaak/ wil om op te vallen is er niet altijd), slecht voorbeeld (groot-)ouders "geen tijd"geen gezond eten, iedere straat heeft een afhaalpizzeria (schoolroutes)
Doelgroep kinderen 0-4/5 jaar en jongeren 4-19 jaar en ouders (gedrag en bewustwording)
Samenwerkingspartners scholen, CJG, sportcoaches, diëtisten, fysiotherapie, inloopspreekuur school Dinteloord, kinderdiëtiste TWB, kinderfysiotherapie, CJG, kinderarts, scholen, jeugd, fitfabriek, huisartsenpraktijk de Poort

Kinderopvang Jong leren

Activiteit basistraining gezonde start gegeven aan vertegenwoordigers v.d. opvanglocaties
Probleem gebrek aan kennis / niet bewust zijn van het belang van gezonde voeding bij kinderen, ouders, pedagogisch medewerkers
Doelgroep pedagogisch medewerkers, ouders
Samenwerkingspartners BWI, TWB, met sportcoaches en andere partijen project opzetten ouders

Jongerenwerk (WZTG/BWI-deels lokaal)

Activiteit buddy project, voorlichting VO, individuele coaching, aanbod activiteiten op aanvraag, gericht groepsgesprek
Probleem sociaal isolement, pesten, vaak ziek, ongemotiveerd, eetverslaving, thuissituatie en beperkt bewegen (vrije mogelijkheden tot)
Doelgroep jeugd in de leeftijd 10-23 jaar
Samenwerkingspartners BWI, TWB, met sportcoaches en andere partijen project opzetten ouders

Verslavingspreventie- puberbrein/verleidingen (Novadic-Kentron)

Activiteit PAL-lijsten invullen (plezierige activiteiten lijst)
Probleem verslavingsproblematiek & overgewicht
Doelgroep alle mensen tussen de 13 en 110+, als preventiewerker 13-23 jaar
Samenwerkingspartners gemeente, CJG, AMW, cliënt

Onderwijs: Lowys Porquinstichting

Activiteit sport en bewegen, fruitdagen, preventieve lessen gezonde voeding en voedseloorsprong, promoten om met de fiets of lopend naar school te komen
Probleem overgewicht, onvoldoende beweging, ongezonde voeding
Doelgroep basisonderwijs 4-12 jarigen
Samenwerkingspartners GGD, Halt, bedrijven in de omgeving, sportcoaches gemeente

Wijkverpleging (TWB en Surplus)

Activiteit TWB: overgewicht aanpakken (preventie cliëntgericht) Surplus: betrokken als lichamelijke klachten door overgewicht aanwezig zijn. Er worden adviezen gegeven qua voeding en beweging. Verder behandeling van de lichamelijke klachten; diabetes en hart- en vaatziekten
Probleem TWB: valproblematiek, beperkte conditie, schimmelinfecties, zorg wordt zwaarder, smetplekken, niet meer thuis kunne wonen door grote ADL beperking (algemene dagelijkse levensverrichtingen) Surplus: wijkzuster wordt te laat betrokken, waardoor preventie fase al voorbij is. Eenzijdige eetpatronen; leidt ook vaak tot tekorten en-of ondervoeding
Doelgroep TWB: cliënten in de thuiszorg Surplus- met name 50+
Samenwerkingspartners TWB: ergotherapeut, huisarts/POH, diëtist, fysio, dagbehandeling. Surplus: POH en huisarts, diëtiste, ergo- en fysiotherapie

Verpleeghuiszorg Tante Louise

Activiteit Beweegstimulering, do-active project, dans en gym aanbod, silverfit (hometrainer met scherm route in de omgeving), corestability, gezond en gevarieerd voedingsaanbod, zingeving, stimulans, coaching
Probleem Overgewicht
Doelgroep Verpleeghuis geïndiceerden, ouderen en medewerkers
Samenwerkingspartners professionals intramuraal; we hebben alles in huis: beweegagogen, diëtisten, psycholoog, fysio-ergotherapeuten, innovaties, samenwerking prof. E. Scherder

GGD Preventie & Gezondheid

Activiteit voorlichting gezonde voeding (op maat gemaakt voor doelgroep)
Probleem overgewicht, ongezonde leefstijl
Doelgroep 0 – 100 jarigen
Samenwerkingspartners Jeugdgezondheidszorg, scholen, diëtisten

Lokaal

Bergen op Zoom

Fitfabriek

Activiteit gastlessen B-fit, cool2bfit
Probleem overgewicht; motorische achterstand
Doelgroep 2-12 jaar, 13-18 jaar, 18-30 jaar, 65+
Samenwerkingspartners GGD, onderwijs, sportverenigingen

Woensdrecht

BWI

Activiteit - obesitas mix sport, valpreventie ouderen, gezonde start 2-12 jaar - grip op gezondheid - wandelgroepen ouderen, samen koken op scholen, sporten met gehandicapten, Inloop Putte Sport, ondersteunen hardloopclub Woensdrecht
Probleem - overgewicht bij kinderen van groep 5, ouderen vallen veel vanaf 60 jaar, toename overgewicht 2-12 jarigen

- gezondheid van eenieder die op een of andere manier kwetsbaar is. - overgewicht / niet bewegen
Doelgroep - kinderen van groep 5 t/m 8. 60 jaar en ouder, overgewicht van 2 -12 jaar - volwassenen en ouderen - ouderen 55+, kinderen van groep 5-8, gehandicapten (mensen met beperkingen), alle leeftijden
Samenwerkingspartners - diëtiste, kinderfysio, N-K, huisartsen, GGD, kinderopvang, scholen vmbo, praktijkondersteuner. - TanteLouise, Erasmus Medisch Centrum, Hospice - scholen, sportverenigingen, fysiofaster, ziekenhuizen, MFC

Preventiemedewerker Gemeente Woensdrecht

Activiteit workshop voor grootouders over gezond eten en tussendoortjes
Probleem ongezonde voeding en tussendoortjes die grootouders geven aan kleinkinderen
Doelgroep grootouders die structureel oppassen op kleinkinderen
Samenwerkingspartners GGD, CJG/CB, jong leren Woensdrecht

***Speerpunt: roken, schadelijk alcoholgebruik en drugs*.**

<u>Regionaal</u>

JGZ (GGD en TWB)

Activiteit - jeugdverpleegkundige en preventiemedewerker GGD West-Brabant: preventie & voorlichting op alcohol, drugs en roken bij jongeren, o.a. op scholen - jeugdverpleegkundige TWB: signaleren en informeren risico's van roken bij (kleine) kinderen
Probleem - alcohol, drugs (lachgas, waterpijp), roken, gameverslaving - overmatig alcohol, drugsgebruik bij ouders, roken van ouders in bijzijn kind
Doelgroep - jongeren (met name 13-14 jarigen) en hun ouders - ouders van kinderen tussen 0-4 jaar
Samenwerkingspartners scholen, kinderartsen, CJG, GGZ, huisartsen, Novadic, veiligthuis, meldcode

Kinderopvang (Jong leren)

Activiteit inspelen en straks handhaven dat er vanaf 1 jan 2020 niet meer gerookt mag worden rond terrein van kinderopvang
Probleem roken, een aantal pedogisch medewerkers rookt in de pauze
Doelgroep Pedagogisch medewerkers
Samenwerkingspartners niet ingevuld

Verslavingspreventie (puberbrein-verleidingen) Novadic Kentron

Activiteit diverse activiteiten gericht op voorlichting, advies en preventie over alcohol en drugs voor zowel jongeren (Happy ouders), volwassen en ouderen
Probleem alcohol 18-, experimenteergedrag jongeren, alcoholgebruik 55+
Doelgroep 13-23 jaar (vooral ouders!), 55+ (=toename meldingen)
Samenwerkingspartners CJG, GGD, OGZ, Halt, Wijzijn, Horeca, Politie, BWIKBO

Onderwijs (Lowis Porquinstichting en passend onderwijs)

Activiteit voorlichting in bovenbouw (door Halt), zelf goede voorbeeld geven
Probleem niet ingevuld
Doelgroep groep 8
Samenwerkingspartners CJG, GGD

Wijkverpleging (TWB en Surplus)

Activiteit signaleren en eventueel verwijzing bij problematiek, preventieve huisbezoeken met name 65 plus waarbij aandacht is voor alcohol, drugs en roken
Probleem verzamelproblematiek, verontreinigde woning (arbo technisch geen zorg kunnen verlenen)
Doelgroep ouderen; met name 65+
Samenwerkingspartners Wijkzuster TWB WMOconsulenten, GGD, huisarts +POH, wijkagent, apotheek, CMD, WMO consulenten

Verpleeghuiszorg/woonzorgcentra (Tante Louise)

Activiteit signaleren en adviseren bewoners op gebied van alcoholgebruik, verslaving en roken, handhaven rookverbod
Probleem overmatig alcoholgebruik en roken
Doelgroep ouderen
Samenwerkingspartners eigen disciplines, familie van bewoners

Netwerk extern (West-West)

Activiteit diverse preventieprogramma's voor alle burgers; Bravis rookvrij en stoppen met roken programma's aanbieden
Probleem

niet ingevuld
Doelgroep inwoners westelijk Noord-Brabant
Samenwerkingspartners Bravis, TWB, ZGWB, TL, GH, Allerzorg, Surplus, Wijzijn, GGZWNB

<u>Lokaal</u>

Bergen op Zoom

Fitfabriek / JOGG

Activiteit promotie rookvrije generatie, bij met name sportverenigingen
Probleem roken
Doelgroep sportverenigingen
Samenwerkingspartners gemeente

Jongerenwerk (WZTG)

Activiteit voorlichting op scholen over alcohol, drugs en roken door Wijzijn, KOPP KVO (kinderen van ouders met psychische problemen hebben verhoogd risico op verslavingen)
Probleem niet ingevuld
Doelgroep leerlingen PO en VO
Samenwerkingspartners GGD

<u>Lokaal</u>

Woensdrecht

BWI, incl. jongerenwerk

Activiteit informatie en advies via straatwerk en inloopactiviteiten
Probleem diverse problemen op medisch, psychisch, emotioneel en financieel vlak
Doelgroep jeugd, jongeren, volwassen en ouderen
Samenwerkingspartners Novadic-Kentron, GGD, Huisartsen

Lokaal

Steenbergen

Beleidsadvisering (Adviesraad SD)

Activiteit adviseren op gebied van sociaal welbevinden
Probleem sociaal welbevinden bevolking Steenbergen
Doelgroep gehele bevolking Steenbergen
Samenwerkingspartners College B&W, ambtenaren, diverse doelgroepen

Jongerenwerk Steenbergen

Activiteit activiteiten gericht op preventie jeugd
Probleem drugs, alcohol, roken en gamen
Doelgroep jeugd 13-24 jaar
Samenwerkingspartners CJG, Novadic, sportcoaches

Jongerenwerker Steenbergen

Activiteit voorlichting & signalering op alcohol, drugs en roken bij jongeren
Probleem veel drugsgebruik, lachgas bij 18-, bijna alle jongeren drinken alcohol met goedkeuring ouders.
Doelgroep jongeren tussen 10 en 23 jaar
Samenwerkingspartners gemeente, Novadic-Kentron, Wijzijn, Boa's, politie, CJG, GGD

Preventie psychische problemen (waaronder voorkomen van depressie en eenzaamheid)

Regionaal

Jeugdgezondheidszorg (GGD en TWB)

Activiteit inzet op pesten, uitvoering KIES voor het kind (Kinderen In Echtscheiding Situaties), inzet op depressie bij jongeren
Probleem veel kinderen in (v)echtscheidingen; pestgedrag, veiligheidsgevoel op scholen; gamen→ isolement/schoolprestaties/gezondheid; ouders met psychische klachten → invloed op het kind; depressie bij jongeren
Doelgroep jongeren 4 tot 18 jaar en hun ouders
Samenwerkingspartners

scholen, Wijzijntraverse, CJG, ouders, GGZ-WNB, SDW, huisartsen, GGD

Activiteit uitvragen psychische problematiek bij ouders/familie op intake (kind is 10-14 dagen oud); vroegtijdig signaleren postnatale depressie
Probleem ouders met psychosociale problemen; depressie, eenzaamheid
Doelgroep ouders van kinderen van 0-4/5 jaar
Samenwerkingspartners huisartsen, CJG, GGD, Wijzijntraverse, voorzorgverpleegkundige, vooral op individueel niveau gerichte samenwerkingspartners, praktijkondersteuner GGZ

Wijkverpleging (TWB en Surplus)

Activiteit: wijkzustertaken (huisbezoek, advisering, opstarten dagbesteding) gericht op depressie en eenzaamheid; dagbesteding/zonnebloem, vrijwilligers stimuleren, samenwerking GGZ zoeken; afname scorelijsten GDS 15 (Geriatric Depression Scale)
Probleem: mensen met psychische problematiek vind je achter de voordeur; eenzaamheid, depressie (rouwproces), agressie, psychische overbelasting mantelzorgers bij partner met (grote) gezondheidsproblemen
Doelgroep: ouderen (50+) met name individueel; voornamelijk 65+ cliënten in zorg, familieproblemen
Samenwerkingspartners: huisartsen, fysiotherapeuten, ergotherapeuten, gemeenten (Wmo/vraagwijzer), POH, casemanager dementie, dagbestedingen/ GGZ, SPV, Wmo

Collectieve GGZ preventie

Activiteit activiteiten op het gebied van collectieve GGZ preventie; Brussengroep, ”Ben je gek” lessen, KOPP/KVO
Probleem broers en zussen van kinderen met psychische problematiek hebben een verhoogd risico; kinderen die een verhoogd risico hebben op psychische en/of verslavingsproblemen doordat ouders die hebben; de-stigmatiseren
Doelgroep broers en zussen van kinderen met psychische problematiek; 1ste jaars MBO studenten; kinderen die een verhoogd risico hebben op psychische en/of verslavingsproblemen doordat ouders die hebben
Samenwerkingspartners jeugdprofessionals/ maatschappelijk Werk op school, Novadic-Kentron preventie, GGZ-WNB

Verpleeghuiszorg/woonzorgcentra (Tante Louise)

Activiteit activiteiten aanbod (individueel en groep)→stimuleren meedoen; zingevingsgesprekken
Probleem depressie, eenzaamheid, psychische problemen
Doelgroep ouderen met bovengenoemde problemen
Samenwerkingspartners:

in huis: activiteitenbegeleiding, geestelijk verzorgers, vrijwilligers, artsen, familie, psychologen; extern: GGZ WNB

Verslavingspreventie (verleidingen) (Novadic-Kentron)

Activiteit Preventiegesprekken
Probleem gamen, social media
Doelgroep ouders, 18- kinderen
Samenwerkingspartners GGZ, CJG

<u>Lokaal</u>

Bergen op Zoom

Welzijn

Activiteit bestrijden eenzaamheid door inzet sociale teams in Lepelstraat, Bergse Plaat (door inwoners zelf met ondersteuning)
Probleem Eenzaamheid
Doelgroep alle inwoners (o.a. op basis van signalen en monitors)
Samenwerkingspartners partners m.b.t. leefbaarheid in de wijk

Fitfabriek/JOGG

Activiteit bewegen voor ouderen om eenzaamheid te voorkomen
Probleem eenzaamheid
Doelgroep senioren
Samenwerkingspartners Wijzijntraverse, leger des heils

Steenbergen

Beleidsadvisering (Adviesraad Sociaal Domein)

Activiteit adviesraad Sociaal Domein gemeente Steenbergen
Probleem sociaal welbevinden bevolking gemeente Steenbergen
Doelgroep bevolking gemeente Steenbergen
Samenwerkingspartners college B en W gemeente Steenbergen, ambtenaren gemeente Steenbergen en doelgroepen

Gemeente (CJG i.s.m. scholen)

Activiteit inloop voortgezet onderwijs
Probleem gedrag algemeen, thuis, met vrienden,etc.
Doelgroep Jongeren van 13 tot 24 jaar
Samenwerkingspartners Ravelijn, CJG

Onderwijs (LPS)

Activiteit gedragsprotocol; gesprekken in de groep; attent maken op “jonge mantelzorgers”; inzet/verwijzen naar CJG; verwijzen voor SOVA training; sociaal-emotionele signalering welbevinden leerlingen en lessen sociaal-emotionele ontwikkeling
Probleem psychische gezondheid, depressie en eenzaamheid
Doelgroep groep 1 t/m 8 (4-12 jarigen) basisonderwijs
Samenwerkingspartners CJG/GGD/ leerlingen, ouders, samenwerkingsverband AAD

Jongerenwerk

Activiteit Rots en water training, individuele coaching gesprekken, buddy’s
Probleem jongeren die eenzaamheid ervaren en rondlopen met het gevoel van “het niet meer te weten”; vaak zijn dit jongeren met ouders die allebei (of een van) psychische problemen hebben
Doelgroep jongeren in de leeftijd van 10-23 jaar

Woensdrecht

Algemeen preventiemedewerker gemeente

Activiteit KIES (Kinderen In EchtscheidingsSituaties) op basis- en voortgezet onderwijs; ouderteam
Probleem Echtscheiding
Doelgroep aanstaande ouders, gescheiden ouders, leerlingen BO en VO
Samenwerkingspartners scholen, BWI , GGD

Algemeen preventiemedewerker gemeente

Activiteit positief opvoeden
Probleem Opvoedvragen

Doelgroep ouders, opvoeders, overblijfkrachten, basisonderwijs en voortgezet onderwijs
Samenwerkingspartners scholen, BWI, GGD

Welzijn (BWI)

Activiteit lotgenotencontact mantelzorg; lotgenotencontact jonge mantelzorgers; huiskamers; begeleiding statushouders; vrijwilligerswerk; grip op geld (voorzieningenteam; trajecten in het kader van armoedebeleid
Probleem mantelzorgers hebben vaak een kleine wereld i.v.m. hun zorg taken, dit kan leiden tot eenzaamheid/depressie.
Doelgroep alle leeftijden, huiskamers (veelal 55+)
Samenwerkingspartners mantelzorgsteunpunten Brabantse wal, buurtsportcoach, verenigingen/ huisartsen, TWB, woningcorporaties, “zorg om zorg”

Welzijn (BWI) Buurtsportcoach

Activiteit Tai chi; valpreventie; mix sport ouderen, individuele begeleiding jongeren, rots en water (rouw en trauma)
Probleem isolement ouderen, jongeren die sociaal psychisch in de problemen komen
Doelgroep oudere jongeren
Samenwerkingspartners huisartsen, Novadic-Kentron, fysiotherapeuten, ouderenadviseurs, diëtiste, gemeente

Preventie gezondheid 0-100+ (GGD)

Activiteit aanbieden programma traumaverwerking statushouders
Probleem trauma’s bij kinderen
Doelgroep de kinderen van statushouders
Samenwerkingspartners psycholoog, BWI, GGD

Kinderopvang (Jong leren Woensdrecht)

Activiteit gesprekken met ouders die er alleen voorstaat in de opvoeding en bij wie dit problemen op psychisch vlak met zich meebrengt
Probleem ouders die in hun eentje hun kind(eren) moeten opvoeden waardoor psychische problemen ontstaan
Doelgroep ouders van kinderen m.n. 0-4 jaar, maar ook 4-12 jaar (BSO)
Samenwerkingspartners TWB, CJG

Na de bijeenkomst is aan de deelnemers gevraagd om aan te geven welke activiteiten zij in 2020 willen uitvoeren. Dit is verwerkt in hoofdstuk 5.

Bijlage 3 Enige wetsartikelen

De belangrijkste gemeentelijke taken op basis van art 2 Wpg (Wet Publieke Gezondheid) zijn:

1. bevorderen van de totstandkoming en continuïteit van en samenhang binnen de publieke gezondheidszorg en de afstemming ervan met de curatieve gezondheidszorg en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen. Hieronder vallen:

- het verwerven van inzicht in de gezondheidssituatie van de bevolking;
- het bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen;
- het geven van prenatale voorlichting aan aanstaande ouders;
- het bijdragen aan opzet, uitvoering en afstemming van preventieprogramma's;
- het bevorderen van de technische hygiënezorg;
- het bevorderen van de medisch milieukundige zorg;
- bevorderen van psychosociale hulp bij rampen.

2. zorg dragen voor de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg;
3. zorg dragen voor de uitvoering van de ouderengezondheidszorg;
4. zorg dragen voor de uitvoering van algemene infectieziektebestrijding;
5. verplicht advies vragen aan de GGD bij besluiten die belangrijke gevolgen kunnen hebben voor de publieke gezondheid;
6. in stand houden van een regionale gezondheidsdienst.

Bijlage 4 Voorbeeld evaluatiekaart

Naam activiteit	*Over te nemen uit actiekaart*
Inhoud activiteit	*Over te nemen uit actiekaart*
Actiehouder	*Over te nemen uit actiekaart*
Betrokken partijen	*Over te nemen uit actiekaart*
Beoogd resultaat (=doelstelling specifiek bij activiteit)	*Over te nemen uit actiekaart*
Prestatie indicatoren	*Over te nemen uit actiekaart*
Hoe prestatie indicatoren meten	*Over te nemen uit actiekaart*
Doel	*Over te nemen uit actiekaart*
Evaluatie	*Is de doelstelling bij de activiteit bereikt?* *Geef een korte evaluatie m.b.v. de benoemde prestatie indicatoren.*

Bijlage 4 Presentatie GGD d.d. 17 september 2019

Positieve gezondheid
Brabantse Wal

17 september 2019

Jolanda van de Velde en Hans Augustijn
GGD West-Brabant

Positieve Gezondheid

Gezondheid:
Het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren

Integrale aanpak
- Ruimtelijke ordening
- Milieu
- Onderwijs
- Handhaving
- Sport

Op het vlak van:
- Sociaal
- Fysiek
- Emotioneel

Speerpunten Volksgezondheid

- Verminderen van overgewicht
- Verminderen van roken
- Verminderen van alcoholgebruik
- Verminderen van druggebruik
- Preventie van depressie
- Preventie van overige psychische problemen

Gemeente Bergen op Zoom

gemeente Steenbergen

Gemeente Woensdrecht

Duidelijke onderwerpen

Met veel beschikbare wetenschappelijke kennis

Maar aanpak in de praktijk is lastig

Waarom ????????

GGD

Overgewicht, verslaving, psychische problemen

Waarom doen mensen dit?

Toekomstmuziek met DNA modificatie

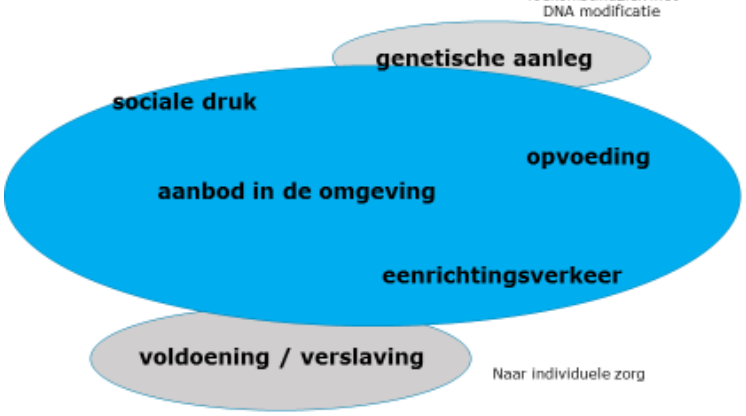

Naar individuele zorg

Veel mogelijkheden voor preventie !!!!
Op gemeentelijk niveau

GGD

Alcohol / roken /drugs

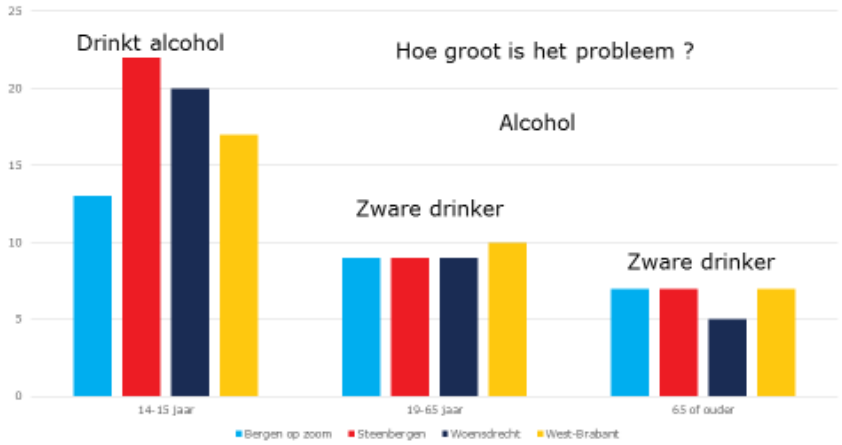

Alcohol / roken /drugs

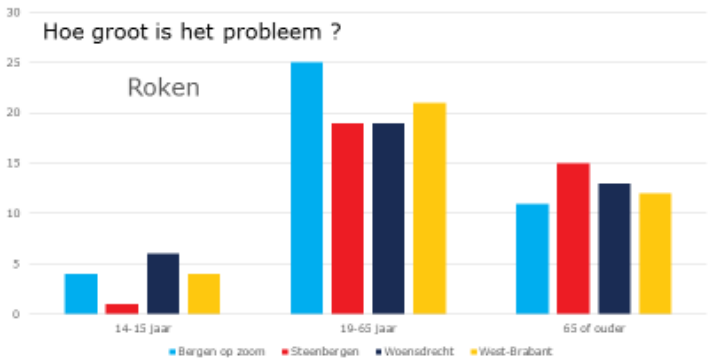

Alcohol / roken /drugs

Hoe groot is het probleem ?

hart- en vaatziekten, kanker, hersenen, long, vergeetachtigheid .....

Niet (meer) goed voor Jezelf zorgen

Depressie, angst, psychotisch

Niet (meer) deelnemen aan maatschappij Jezelf uitsluiten

Andere zaken worden minder belangrijk, minder remmingen Waar sta je 's morgens voor op?

Genieten, plezier hebben maar niet op de juiste manier Balans is zoek

Overgewicht

Hoe groot is het probleem ?

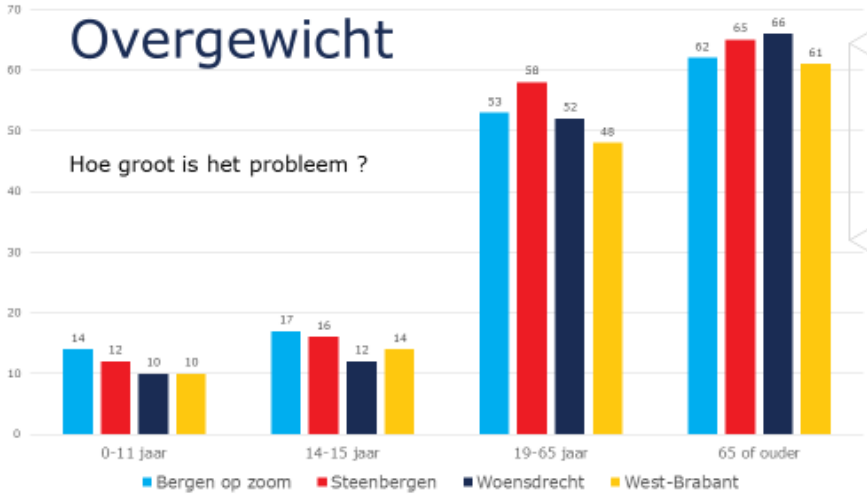

Overgewicht

Hoe groot is het probleem ?

hart- en vaatziekten, diabetes, kanker

beperkingen in bewegen, vaker ziek, persoonlijke verzorging

Schaamte, depressie, directe relatie met psychische problemen Lage zelfwaardering

Schaamte: moeilijker om werk te vinden, gen dingen meer ondernemen

eetcultuur, gezinsleven, reizen is moeilijker, meedoen in algemeen is lastiger

minder mobiel, kan belemmeren om iets te ondernemen.

Depressie / psychische problemen

Hoe groot is het probleem ?

depressie

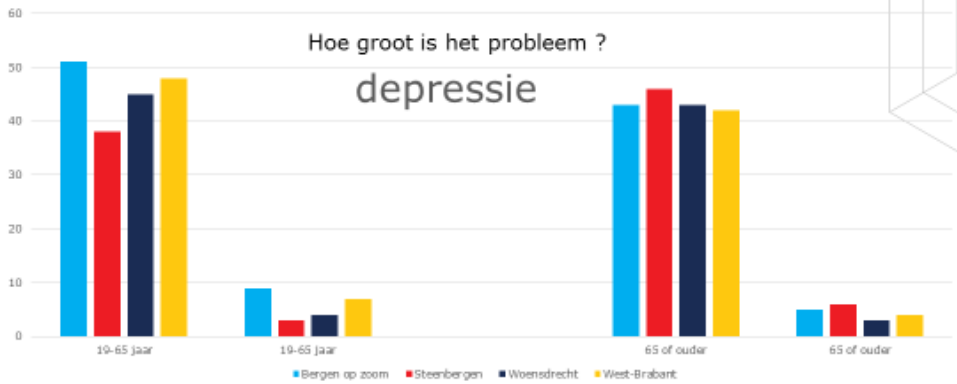

Depressie / psychische problemen

Depressie / psychische problemen

Depressie / psychische problemen

Hoe groot is het probleem ?

Gaat het mentaal niet goed, dan vaak ook fysiek, bv niet slapen

Minder in staat zijn om voor jezelf te zorgen. Geen interesses

Ieder beleef dit anders

Geen zin meer om bv te werken, feestje gaan, vrienden etc

Geen doel meer hebben
Niet weten waar je voor leeft

Niet meer kunnen genieten